

EDINOST

Uredništvo in upravnistvo: Trst, ulica S. Francesco 20. I. etaž.
 telefon 68-04. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševal-
 macije in denar pa upravnistvu. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana
 pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost».
 Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7. I. n. — Telef. št. 327.
 Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Trockij redivivus

Pod gornjim naslovom je pri-
 nesla «Prager Presse» izpod pe-
 persa J. E. Šroma iz Moskve za-
 nimiv članek, ki ga tu posnem-
 ljemo.

Iz daljnega mesta male nasel-
 bine Kzyl Orda, iz Alma Ata, se
 je oglasil izgnani Lev Trockij, o
 katerem je rekel nekoč David
 Lloyd George, da bo postal bolj-
 ševski Napoleon. Oglasil se je
 po šestmesečnem izgnanstvu,
 da pokaže, kako sledi tudi v
 predgorju Pamira in v kraju, ki
 je oddaljen pet dni potovanja s
 karavano od železnice, vsem
 mednarodnim dogodkom, polo-
 žaju komunističnega pokreta in
 sovjetskemu notranjepolitičnim
 razmeram.

Ze pred nemškimi volitvami
 ga je vznemirila njegov prijatelj
 Radek, ki živi izgnan v Tobolsku.
 Radek je poslal Trockemu
 v podpis neko brzojavko, ki naj
 bi se imela odposlati nemški
 komunistični opozicijski sku-
 pini. Trockij pa Radeku ni od-
 govoril in brzojavke ni podpisal.
 Več se o Trockem ni vedelo, ra-
 zen še, da trpi radi azijskega
 podnebnja, da mu je umrla hčer-
 ka, da piše veliko delo o kitajski
 revoluciji in da je še vedno ne-
 spravljiv s sedanjim vodstvom
 komunistične stranke. Šesti
 kongres komunistične interna-
 cionale pa je prinesel vnovič
 nekaj o Trockem, to pot pa ve-
 liko več obširnega in zanimi-
 vega.

Ob priliki poročila vplivnega
 člana sovjetske komunistične
 stranke Manuilskega o notra-
 njem položaju stranke po XV.
 kongresu je prišlo na dan, da je
 Trockij še nadalje v tesnih stik-
 ih s svojimi opozicijskimi
 prijatelji in da je poleg tega
 poslal obširen dokument na na-
 slov VI. kongresa Kominterne.
 V tem dokumentu razpravlja
 Trockij o položaju v sovjetski
 Zvezi z ozirom na politiko da-
 nšnjega vodstva stranke, ter
 vnovič kritikuje program Kom-
 interne.

Na kongresu je o tej stvari
 govoril Manuilskij, v javnosti
 pa krojijo še zanimivejši vesti.
 — V bistvu prihaja ob tej pri-
 liki na dan sledeče: Veliko od-
 liknih opozicionalcev, ki so zad-
 nje čase, bodisi skupinsko ali
 posamezno, dali vodstvu stran-
 ke vdanostne izjave, v katerih
 so se odrekli svojim opozicio-
 nalnim idejam in se popolnoma
 podvrgli načelom vodstva, pri-
 čenja sedaj dvigati svoje glave.
 A v krogih njihovih osebnih
 prijateljev in somišljenikov se
 celo trdi, da oni niso kapitulirali
 napram stranki, marveč da je
 ravno obratno stranka kapitulirala
 pred njimi in to zaradi
 tega, ker se je zadnje čase usre-
 ničilo mnogo onega, kar so opo-
 zicionalci trdili v lanskih izja-
 vah. To, da prodirajo v javnost
 te nejasne stvari, seveda ne
 more biti vodstvu stranke všeč,
 posebej se, ker se Trockij na
 vse pretege trudi, da vpliva v
 tem smislu s pismi na svoje
 privržence in ker so mednarodni
 položaj, posebno kitajska re-
 volucija, razvija na način, kakr-
 šnega je predvideval Trockij.
 Pisma Trockega je seveda vod-
 stvo stranke prestrižilo. S kakim
 prezirajočim tonom so ta pisma
 pisana in kako ostro se v njih
 napadajo voditelji komunisti-
 čne stranke, je razvidno že iz
 tega kratkega citata: «Teoretični
 značaj kantonskih dogod-
 kov obstoja v tem, da smo si
 pridobili direktno laboratorijsko
 izkustvo. Za to smo drago pla-
 čali, a pogoji tega izkustva so
 skoro kemično čisti. Vse pred-
 časne rešitve so trdile, da je dva
 krat dva štiri, da je to meščan-
 sko agrarna revolucija in da
 samo oni, ki «preskakujejo», za-
 morejo govoriti o diktaturi pro-
 letarijata. Medtem pa trdi res-
 lica osrednjega odbora kitaj-
 ske komunistične stranke, da
 je dobila kitajska revolucija
 stalen značaj. Ravno tako, ka-
 kor za časa pariške komune, v
 kateri so proučevali proti oblastni
 doktrini, tako morajo tudi v
 Karjonu napraviti ta izvirni
 permanentni greh.»

Iz tega je razvidno, da ne mi-
 sli Trockij niti za hip popustiti
 od svojega glavnega načela o
 permanentni revoluciji, to je o
 oni revoluciji, ki nosi ime

«trockizma» in glede vseh onih
 vprašanj, ki izhajajo iz tega na-
 čela, namreč da bo ruska revo-
 lucija le zgodovinska epizoda,
 ako ji ne priskoči na pomoč
 svetovna revolucija.

Tudi glede notranjepolitične-
 ga položaja ZSSR, posebno v go-
 spodarskem oziru, ima Trockij
 svoje mnenje, katerega ne skriva
 niti v dokumentu, ki ga je
 poslal VI. kongresu. V njem
 stoji dobesedno: «Mi smo danes
 v gospodarskem oziru, kolikor
 se tiče življenske mere in kul-
 turnih pogojev, mnogo bližji
 kapitalizmu, in to celo zaostale-
 ni v nekulturnem kapitalizmu
 nego socialistični družbi».

Tako si dovoljuje pisati Troc-
 kij najvišjemu organu sovjetske
 socialne revolucije v dobi, ko se
 sovjetski voditelji hvalijo, kako
 socializem v ZSSR napreduje in
 v dobi, ko trdi tak ekonomski
 teoretik, kakor je profesor Var-
 ga, bivši narodni komisar mad-
 žarske sovjetske republike, da
 sovjetska zveza ne preživlja ni-
 kake krize, marveč samo pre-
 hodne težkoče. Pod takimi po-
 goji je seveda nemogoče, da bi
 prišlo do kakega pomirjenja.

Trockij dokazuje, da stopa do-
 sledno dalje v svojih teorijah in
 praktičnih namerah. Za to ga
 obstoja rešitev iz tega položaja
 le v svetovni revoluciji in če do
 tega ne more priti, vsaj v dikta-
 turi proletarijata v ZSSR. Dik-
 tatura pa se mora izvajati tudi
 nad sovjetskimi kmetovalcem, ki
 je kot zaostal element potreben,
 da se vodi, in ki mora poslušati
 one, ki jih je revolucija pokli-
 cala, da stvorijo v Rusiji na
 razvalinah kapitalistične druž-
 be socialistično družbo in da jo
 v danem momentu raznesejo v
 ostali svet. Ako se ne bo delo-
 valo v tem smislu, t. j. ako se
 ne bo ojačil pritisk na kmeto-
 valce, tedaj je Trockij prepričan,
 da se vlada ne bo mogla odbr-
 žati stalno in da bodo zaman
 vsa pogajanja za zblizanje me-
 sta z deželo.

S tem nazorom bo Trockij na-
 tel na splošno odobravanje tu-
 di v onih krogih, ki so mu naj-
 manj naklonjeni in to je ravno
 ono, kar mu vodstvo komuni-
 stične stranke ne more odpu-
 stiti in kar mu bo sploh težko
 kdaj odpustilo.

Zemski ostanki Del Prete-ja

položeni k večnemu počitku

LUCCA, 2. Danes popoldne so
 izvršili na slovesen način po-
 greb majorja del Prete-ja, slavnega
 letalca. Poleg sorodnikov in
 ogromne množice so se pogreba
 udeležili tudi zastopniki vlade in
 drugih oblastev, drž. podtajnik
 on. Balbo, gen. De Pinedo in po-
 veljnik Ferrarin.

Krsta je bila položena v grobni-
 co slavnih mož. Četa letalcev je
 v poslednji pozdrav sprožila iz
 pušk častno salvo.

Govor on. Turatija

pred častniki milice v Ghirli

VARESE, 2. Danes je prispel
 semkaj tajnik fašistovske stran-
 ke on. Turati in je bil navduše-
 no sprejet. S svojim sprem-
 stvom se je kmalu odpejal proti
 Ghirli, kjer je bilo zbranih 600
 častnikov prostovolne milice,
 pred katerimi je imel dolg go-
 vor, ki je bil sprejet z velikim
 odobravanjem.

Zvečer se je on. Turati vrnil v
 Milan, odkoder je bil prišel.
 Spremljal ga je načelnik gene-
 ralnega štaba milice gen. Bazan.
 Kmalu zatem se je odpe-
 ljal proti Rimu.

15. socialni teden italijanskih katolikov

MILAN, 3. V veliki dvorani
 tukajšnje katoliške univerze se
 je večer popoldne na svečan
 način otvoril 15. socialni teden
 italijanskih katolikov. Pred o-
 tvoritvijo se je vršila v baziliki
 sv. Ambroža cerkevna sloves-
 nost, katere se je udeležilo nad
 3000 oseb. Nadškof kard. Tosi je
 v daljšem govoru naglašal, da
 je manifestacija zgolj religioz-
 nega značaja. Apostolski nuncij
 v Carigradu je nato podelil bla-
 goslov.

Otvoritveni slavnosti na uni-
 verzit Presv. Srca so prisostvo-
 vali tudi mnogi zastopniki
 mestnih oblastev.

Italija priznala spremembo režima v Albaniji

izmenjava brzojavk med Nj. Vel. kraljem Viktorjem Emanuelom, on. Mussolinijem in kraljem Zogujem

TIRANA, 2. Po svečani polo-
 žitvi prisega s strani novega
 vladarja kralja Ahmeda Zogu-
 ja, se je tukajšnji poslanik
 comm. Sola odpravil v sprem-
 stvu celokupnega osebja ita-
 lijanskega poslanstva na dvor,
 kjer je albanskemu kralju pre-
 čital naslednjo izjavo:

«Prinšam V. Vel. prvi po-
 zdrav zavezniške države. Vlada
 Nj. Vel. italijanskega kralja mi
 je naročila, naj takoj stopim v
 oficijelne stike z vladno Nj. Vel.
 albanskega kralja, in to naročilo
 izvršujem z veseljem in z ginje-
 nostjo. Moja vlada je z zadovolj-
 stvom prisostvovala politični
 preuredbi, ki je dvignila V. Vel.
 na prestol, katerega je bil zapu-
 stil pred skoro pet stoletji zve-
 sti zaveznik Italije Jurij Ka-
 striota Skanderbeg. Prepričan
 sem, da se bo V. Vel. navdahnilo
 ob tradiciji tega svojega ve-
 likega predhodnika pri ohran-
 itvi in utrjevanju zveze, kateri
 dajejo pečat veljave, moči in
 trajnosti zgodovinske tradiciji in
 zemljepisna lega. Delo, ki ga je
 V. Vel. započel v korist alban-
 skemu ljudstvu, zasledujeta z
 vročimi voščili narod in vlada
 Nj. Vel. mojega visokega vla-
 darja.»

Nj. Vel. kralj Zogu je tako-le
 odgovoril:

«Globoko so me ganile izjave
 in voščila, ki mi jih je prinesla
 V. eksc. Blagovolite predložiti
 moje najtoplejšo zahvalo Nj. Vel.
 visokemu vladarju Italije in
 dučeju, kakor tudi velikemu
 italijanskemu narodu za oporo,
 ki so jo tako velikodušno nudili
 albanskemu narodu in tudi mo-
 ji osebi. Blagovolite zagotoviti
 zavezniško vlado, da bodo pri-
 jateljski in prišerni odnosi, ki
 že obstojajo, zamogli postati
 v bodočnosti pač samo še bolj
 intimni. Zvezna pogodba, ki sta
 jo sklenili naši vladi, bo ostala
 v veljavi preko določenega ro-
 ka: ostala bo v veljavi večno.
 Osebnost se zahvaljujem V. eksc.,
 ki je toliko storila za utrditev
 odnosov med našima državama
 in ki jih je s svojim neum-
 ornim delom dovedla v da-
 našnji srečni položaj. Jaz Vas
 moram še prav posebno prositi,
 da ponovno zagotovite dučeju
 vso mojo hvaležnost in moje ne-
 omajno prijateljstvo.»

Komaj se je bila izvršila spre-
 memba režima, je albanska vla-
 da to takoj sporočila v posebni
 noti italijanskemu poslaniku,
 zagotavljajoč, da računa se na-
 dalje na pomoč Italije in da bo
 vedno vestno izpolnjevala vse
 dogovore, ki so bili sklenjeni
 med obema državama. Alban-
 ska vlada bo vedno vpraševala
 za mnenje svoje zavezniške Italije
 glede vseh vprašanj, ki se na-
 našajo na skupne interese, in
 predvsem pa glede vseh vpra-
 šanj, nanašajočih se na položaj
 na Balkanu.

Comm. Sola je takoj odgovoril
 s posebno noto, v kateri je
 tolažil radost svoje vlade,
 radi proglasitve monarhičnega
 režima; vzel je z zaščotenjem
 na znanje zagotovila albanske
 vlade in tako-le zaključil: «Lah-
 ko Vas zagotavljam, da Italij-
 janska vlada vedno vprašala za
 mnenje zavezniško vlado glede
 vseh vprašanj, ki zamorejo za-
 nimati naše skupne interese, in
 da bo vzajemno z njo postopala
 glede vsega, kar je v zvezi s
 položajem na Balkanu.»

Novi kralj Zogu I. je poslal
 Nj. Vel. kralju Italije in mini-
 strskemu predsedniku on. Mus-
 soliniju pozdravni brzojavki, v
 katerih izraža hvaležnost radi
 opore, ki jo je doslej nudila Ita-
 lija Albaniji, upa, da bo Alba-
 nija tudi v bodoče lahko raču-
 nala na to oporo in da se bodo
 odnosi med obema državama
 le še bolj okrepli.

Nj. Vel. kralj Viktor Emanuel
 in on. Mussolini sta odgovorila
 kralju Zogui I. s posebnima
 brzojavkama, v katerih želite
 srečno bodočnost albanski kra-
 ljevini.

Andrea Morgagni umrl
 MILAN, 3. V Stresi je umrl An-
 drea Morgagni, oče milanskega
 vicepoteštata, imel je 75 let.

Krvav spopad med makedonstvujušči

Burov in Cankov zahtevata rekonstrukcijo kabineta?

BEOGRAD, 3. Po vestih iz Sr-
 bije se nadaljujejo krvavi po-
 kolji med makedonstvujušči.

V minuli noči je prišlo do kr-
 vavega spopada med pristaši
 Vanče Mihajlovića in Protoger-
 rova pri Nevrokopu. Komitski
 vojvoda Boris Izvorski je čakal
 v zasedi na skupino protogerov-
 cev, da bi jih napadel. Ti pa so
 bili pravčasno obveščeni o tem
 načrtu in so pripravili protina-
 pad. Presenetili so vojvodo Iz-
 vorskoga v neki kmečki hiši ter
 ubili njega in štirinajst mož
 njegove čete.

Pristaši Vanče Mihajlovića
 zatrjujejo, da je te dni pobegnil
 v Svrco osebni prijatelj Proto-
 gerova neki Naum Tomaleski
 ter odnesel s seboj tri milijone
 levov iz fonda makedonstvu-
 jušči.

SOFIJA, 3. Današnji listi se
 obširno bavijo s političnim po-
 ložajem in naglašajo, da je vla-
 da v težki krizi.

Zunanji minister Burov in
 predsednik parlamenta Cankov
 sta, glasom poročil listov, pred-
 ložila ministrskemu predsedni-
 ku Ljapčevu ultimativno zahte-
 vo, naj takoj izvede rekonstruk-
 cijo kabineta v tem zmislu, da
 izpade iz vlade vojni minister
 Vlkov, ki je kompromitiran po
 svojih zvezah z makedonskim
 revolucionarnim odborom. Ljap-
 čev se tej zahtevi protivi, Burov
 in Cankov pa vztrajata pri svo-
 jem stališču in zahtevata re-
 konstrukcijo vlade tekom dveh
 dni. Burov je baje zagrozil, da
 se v nasprotnem slučaju sploh
 ne udeleži jesenskega zaseda-
 nja Družbe narodov v Zenevi.

Senzacionalni aretaciji v Beogradu

Poslanca Toma Popovića in Dragutina Jovanovića-Luna odve-
 dena v «Glavnjačo»

BEOGRAD, 3. Ogromno sen-
 zacionalno je vzbudila danes v Beo-
 gradu vest, da je preiskovalni
 sodnik Milutinović, ki vodi pre-
 iskavo v zadevi krvavih dogo-
 kov v narodni skupščini, odre-
 dil na podlagi zasliševanja takoj-
 šnje aretacije radikalnega po-
 slanca Tome Popovića in demo-
 kratskega poslanca Dragutina
 Jovanovića-Luna.

Oba sta bila silno preseneče-
 na, ko jima je preiskovalni so-
 dnik prečital sklep sodišča in ju
 izročil navzočnim orožnikom.

Toma Popović je začel takoj
 ogorčeno protestirati, a je kon-
 čno le mirno sledil orožnikom.
 Jovanović-Luna pa se je začel
 orožnikom dejansko upirati, da
 so ga morali s silo odvesti v
 «Glavnjačo».

Zagovorniki obeh poslancev
 so vložili proti aretaciji priziv,
 o katerem bo sklepalo sodišče
 jutri. Državni pravdnik bo obto-
 žil Tomo Popovića radi sokriv-
 de na umoru Stjepana Radica
 po čl. 155 srbskega kazenskega
 zakonika, za kar je predvidena
 smrtna kazen ali najmanj dvaj-
 set let težke ječe. Jovanović-
 Luna pa bo obtožen po čl. 141
 kaz. zakonika poskušnega u-
 mora nad dr. Pernarjem, za kar
 je predvidena večletna kazen.

Preiskava v zadevi umora v
 narodni skupščini je v glavnem
 že zaključena. Čakajo se samo
 še nekatere formalnosti iz Za-
 greba. Razprava bo razpisana
 še koncem tega meseca. Po
 mnenju preiskovalnega sodnika
 je krivda Punice Račića. Tome
 Popovića in Jovanovića-Luna do-
 kazana.

Novi guverner jugoslovenske «Narodne banke»

BEOGRAD, 3. Kralj je podpi-
 sal ukaz, s katerim se imenuje
 za guvernerja «Narodne banke»
 dosedanji viceguverner znani
 beograjski industrialec Ignac
 Bajloni.

Ladjedelnica v Kraljevici prodana

KRALJEVICA, 3. Danes je bila
 na javni dražbi prodana tu-
 kajšnja ladjedelnica. Kupil jo
 je za 1,262,000 Din ravnatelj
 «Jadransko-Podunavske banke»
 Stevo Karamata. Banka bo o-
 snovala poseben konsorcij, ki bo
 začel zopet z obratovanjem.

Francoski trgovinski minister Bokanowski žrtve letalske nesreče

Minister in štirje letalci našli strašno smrt v plamenih

PARIZ, 3. Danes zjutraj se je
 dogodila pri Toulu strahovita
 letalska nesreča, pri kateri je
 izgubil življenje sam francoski
 trgovinski minister in načelnik
 francoskega civilnega letalstva
 Bokanowski. Minister se je bil
 včeraj udeležil v Campignyju
 kosila, ki ga je priredil ministr-
 ski predsednik Poincaré svojim
 sotrudnikom v vladi ob pri-
 liki druge obletnice obstoja nje-
 govega kabineta. Danes zjutraj
 je namenaval odpotovati v Cler-
 mond Ferrand, da prisostvuje
 neki letalski proslavi, ki se je
 tam vršila. Sklenil je, da se na-
 poti tja z letalom, hoteč s tem
 podati vzgled, ki naj bi pripo-
 mogel k razvoju civilnega letal-
 stva; hotel je pa menda tudi iz-
 podbiti vtis kritik, ki so jih na-
 perjali v zadnjem času proti
 njemu nekateri listi radi nje-
 gove uprave civilnega letalstva.
 Zato se je Bokanowski, namesto
 da bi se vrnil v Pariz s poseb-
 nim vlakom, s katerim so se od-
 peljali drugi ministri, ustavil
 čez noč v Toulu, odkoder je na-
 meraval naslednje jutro odpo-
 tovat z letalom proti Clermond
 Ferrandu. Na njegovo željo je
 bilo odposlano iz Pariza letalo,
 ki je včeraj ob 17. uri prispelo
 na letališče Croix de Metz, ki je
 oddaljeno približno dva kilo-
 metra od Toulu. Danes zjutraj
 okoli 9. ure se je minister vkr-
 cal na letalo, last Mednarodne
 zrakoplovne družbe, ki oskrbuje
 promet na progi Pariz-Cari-
 grad. Letalo je vodil pilot Han-
 nin, izkušen letalec, ostalo po-
 sadko pa sta tvorila motorist
 Vidal in radiotelegrafist Villins.

Ministra je spremljal gene-
 ralni tajnik omenjene zrakop-
 ploвне družbe Lefranc. Kmalu
 potem se je letalo dvignilo v
 zrak; navzočnim se je sicer zde-
 lo, da je bil vzlet nekoliko težu-
 ven, toda pripisovali so to okol-
 ščini, da je bilo letalo precej
 obloženo; v rezervuarjih je bilo
 namreč spravljenih kakih 800
 litrov bencina, ki ga je letalo
 rabilo za precej dolgo pot. Le-
 talo se je najprej dvignilo ka-
 kih 150 metrov, nato je doseglo
 višino 500 metrov. Pa ni prele-
 telo niti dva kilometra, ko se je
 zdajci zasukało na desno, ka-
 kor bi se hotelo vrniti na leta-
 lišče. Kmalu nato je nenadoma
 padlo za kakih 50 metrov, se o-
 brnilo s sprednjim delom na-
/>
 ptično navzdol ter treščilo na
 tla. Skoro v istem hipu se je
 vžgalo. Na lice mesta so takoj
 prihiteli častniki in vojaki z
 bližnjega letališča ter drugi lu-
 dje, a nihče se ni mogel pribli-
 žati razbitemu letalu, ker so ga
 obdajali ogromni zublji. Šele
 čez dve uri, ko je požar ugasnil,
 se je navzočnim posrečilo poteg-
 niti izpod polomljenega in ožga-
 nega železja nesrečne letalce;
 toda rešili so le njihova trupla,
 ki so bila grozno ožgana. Tru-
 plo Bokanowskega so spoznali
 po uri, ki jo je minister nosil na
 zapetju. Tudi ostale ponesre-
 čence so spoznali po kovinskih
 predmetih, ki so jih našli pri
 njih. Po oblastvenem izvidu so
 bila trupla prepeljana v mr-
 tvašnico v Toulu, odkoder je
 bilo truplo ministra o polnoči
 prepeljana na vlak, ki bo jutri
 zjutraj dospel v Pariz.

Čim je vest o nesreči dospela
 v Pariz, se je minister Sarraut
 napotil z avtomobilom v Com-
 piegne, da obvesti ženo Bokan-
 owškega, ki se mudi s svojimi
 otroci tam na letovišču, o tra-
 gičnem koncu njenega moža.

Vzroki nesreče niso znani.
 Oblasti so takoj uvedle preiska-
 vo, ki bo pa težko dovedla do
 pozitivnega rezultata, kajti le-
 talo je popolnoma razbito in se-
 žgano. Strokovnjaki menijo, da
 je vzroke nesreče najbrž pripo-
 sovati okolščini, da je motor
 med poletom nenadoma odpo-
 vedal; drugi pa menijo, da je na
 letalu nenadoma izbruhnil požar
 in da se je baš radi tega pilot
 skušal vrniti na letališče. To do-
 mečno pa izpodbija izjave
 očividcev, ki trdijo, da je letalo
 začelo goreti šele potem, ko je
 treščilo na tla. Da bi nesrečo
 zakrivila zločinska roka, je iz-
 ključeno, kajti letalo je bilo dva-
 krat pregledano, prvič jako
 skrbno v Parizu, drugič pa pred

odletom z letališča v Croix de

Metzu.

Bokanowski je bil še mlad;
 bilo mu je komaj 48 let; bil je
 najmlajši minister v franco-
 skem kabinetu. V svoji karieri
 je imel srečo in je jako naglo
 napredoval. Leta 1914. je bil kot
 znamenit odvetnik prvič izvo-
 ljen za poslanca; po vojni je bil
 izvoljen leta 1924. in 1928. Leta
 1924. je bil prvič imenovan za
 ministra v Poincaréjevem kabi-
 netu.

TOUL, 3. Posebni poročevalci
 agencije «Havas» poročajo, da je
 letalo, s katerim se je ponesre-
 čil minister Bokanowski, treš-
 čilo na tla radi eksplozije rezervo-
 varjev za bencin. Ponesrečeni
 minister in njegovi spremlje-
 valci so bili vsi hudo ranjeni v
 glavo, iz česar se da sklepati,
 da so umrli še preden je letalo
 padlo na tla. Bokanowski je
 imel zapčen med rebra na levi
 prsni strani, tik nad srcem,
 svinčnik s kovinastim okovom,
 ki ga je v hipu, ko se je zgodila
 nesreča, nosil v žepu suknjice.

PARIZ, 3. «Echo de Paris» po-
 roča, da je verjetno, da bo Poin-
 caré še tekom današnjega dne
 pozval enega izmed članov svo-
 jega kabineta, naj prevzame «ad
 interim» ministrstvo za trgo-
 vino, pošto, brzojav in letalstvo.
 Načelnik tega ministrstva bo
 imenovan po pogrebu Bokanow-
 skega. Pogreba se bodo udele-
 žili vsi člani vlade, razen Brian-
 da, ki se mudi v Zenevi.

Amundsen se je ponesrečil pri otoku Stone Forland?

izjave poveljnika neke kito-
 lovske ladje

TROMSØE, 3. Norveška brzo-
 javna agencija javlja:

Kroži vest, da je bil baje naj-
 den še en del nesrečnega A-
 mundsenovega letala «Latham
 47», in sicer blizu mesta, kjer so
 v soboto našli prvi del. Vest pa
 je najbrž neutemeljena in je po
 vsej verjetnosti pripisovati
 okolščini, da je posadka neke
 druge ribiške ladje zapazila
 pretekli petek isti del letala, a
 ga ni pobral

DNEVNE VESTI

Par novih pojavnosti

«Popolo di Trieste» nam je posvetil v nedeljo zopet en članek. To pot nam očita celo, da se poslužujemo peklenskih ponaredb vesti in jih vtihotapljam med ljudstvo. Kot «dokaz» je izbral vest, ki je bila objavljena v našem listu dne 24. avgusta t. l. in v kateri smo opozarjali, da poteče rok za naznanitev omlačenega žita letošnje letine dne 31. avgusta.

Naša tedanja vest se je glasila: «Vsi prizadeži se opozarjajo, da poteče rok, v katerem je treba naznaniti količine omlačenega žita, dne 31. t. m. Opozarja se tudi, da bodo upoštevali le naznanitve tudi krajevni davčni uradi, in sicer toliko pri ugotavljanju dohodkov za obdavčenje premoženja inmetja kolikor tudi zemljiškega dohodka v smislu določb dekreta od 14. avgusta 1928».

To vest proglašala «Popolo» za peklensko ponaredbo, na katero — pravi — so ga opozorili neki kmetovalci slovenskega jezika, ki citirajo «Edinost», in potem dostavljajo: «Ne da se pa tajiti, da so mnogi drugi temu dovedno uradnemu poročilu verjeli in so iz strahu pred davčnimi posledicami en del svojega prideka zamolčali».

Na to javno obtožbo odgovarjamo — seveda brez vsakega prerakanja — s tem, da podamo tu natančno besedilo dotične informacije v italijanskem originalu:

«Roma, 22. (agosto): Si ricorda agli interessati che il termine utile per la presentazione delle denunce del grano trebbiato scade il 31. c. m. Si avverte altresì che delle denunce stesse sarà tenuto conto dalle locali agenzie delle imposte sia negli accertamenti relativi all'imposta di ricchezza mobile, sia di quella sui redditi agricoli, secondo le disposizioni del decreto 14 agosto 1928».

Dodajemo da so to vest prinesli tudi drugi italijanski listi, in iz enega italijanskih listov smo jo mi posneli. Kot kaže gori navedeno besedilo, nismo prav nič izpustili niti spremeni.

Dotični list izhaja v Milanu, torej v središču ne le italijanske industrije, temveč tudi žitnice Italije, Lombardije. Noben list pa ni vstal tedaj proti temu sporočilu in to kljub temu, da so tam po tej vesti «oplašeni» poljedelci lahko zamolčali vse drugačne količine žita nego so ga pridelali v letošnji grozni suši naše borne kraške doline. Dosele nismo tudi opazili, da bi bila dotična vest popravljena, in mi smo jo posneli v najboljši veri, misleci, da gre za nove vladne ukrepe, s katerimi je vlada dopolnila prejšnje odredbe glede žitne bitke.

V nas torej «Popolo» zastoni išče ono peklensko zlobo, s katero bi hotel opravičiti svoje napade. S tako važnimi stvarmi, kot so žitna bitka in tozadevna poročila. «Edinost» ne uganja nikakih spekulacij, najmanj pa političnih. Da se «Popolo» zaganja sedaj po desetih dneh v nas radi omenjene vesti, dokazuje le to, kako borna je njegova zaloga argumentov.

Kje je pravi krivec za to vest, če jo je treba razlagati kot potvorbo, ne vemo. Gotovo je le da v notranosti kraljevine ni vzbudila nikakega hrupa in nikakih protestov — vsaj do sedaj.

«Popolo» je v enem izmed prejšnjih člankov priznal, da v «Edinosti» sploh ni nikdar polemiziral v pravem pomenu te besede. Mi smo to uvideli takoj v prvih njegovih napadih. In v vsakem novem članku, ki ga zabrusi proti nam, nudi nov dokaz, da mu ni do polemike, ki naj razčisti to ali ono vprašanje. Zaveda se pač, da bi v polemiki z nami, namreč v polemiki v pravem pomenu te besede, gotovo ne bil posebno zmagoval. Zato pa tem bolj briljira v potvarjanju naših besed in misli. V istem članku, v katerem nam očita ponarejanje vesti, predstavlja popolnoma napačno našo poročilo o resoluciji prebivalcev Proseka povodom zadnjega požiga. Očita nam, da smo rekli, da so se sestanka udeležili tudi vsa pogrebna društva, medtem ko smo rekli, da sta se ga udeležili obe tankanjšnji pogrebni društvi in društva, ki smo jih našli poleg teh dveh. Da pa smo poročali o prosošnem sestanku na podlagi tržaških listov, smo imeli za to svoje tehtne in zadostne razloge, ki so čisto naša stvar in o katerih nas ni volja dejati nikomur računa.

Samo v zabavo naših čitateljev posnemljemo dobesedno iz nedeljskega «Popola» še sledeči argument: «Vsi vedo — piše — da nima «Edinost» nič, absolutno nič skupnega z onimi brezimnimi ljudmi, kateri pošiljajo smrtno grožnje onim drugorodcem, ki so krivi, ker soglašajo s civilizacijo in nočejo biti moteni po inozemskih zgaranjih». Tudi brezvestna blatenja take vrste pa nas počučajo seveda popolnoma hladno, kajti vse razlog se razburjati radi njih ima kdo drugi in ne mi.

Da, strinjamo se s «Popolom», da vse do danes ni napisal proti nam enega polemičnega članka. Zato smo tudi že ponovno izjavili, da se ne prerekanje s njim, temveč da le dajemo pojasnila javnosti in stvarih ki se tičejo našega lista in njezovega dobrega imena. Naj bo

do s tem naši čitatelji opozorjeni, da bodo razumeli naše zadržanje, ko bomo puščali morebitna nadaljnja taka blatenja «Edinosti» brez odgovora.

† SMRTNA KOSA

V soboto je umrl v Trstu Matija Tavčar, doma iz Sv. Križa na Vipavskem. Pred par dnevi je prišel v naše mesto, da obišče svoje tri sinove, ki so tukaj namešteni in da preživi mirno in zadovoljno svoja stara leta v njihovi sredi. A ni mu bilo usojeno, smrt ga je nenadoma iztrgala iz srede svojcev. Matija Tavčar, ki mu je bilo 82 let, je bil vse svoje plodovito življenje posvetil delu za svojo družino in za svoje bližnje. Večnaja pamjat!

Odprava vizuma med Italijo in Nemčijo

V smislu nedavnega sporazuma med Italijo in Nemčijo se odpravi konsulski vizum med obema državama s 5. septembra t. l. Potniki pa bodo morali imeti tudi v bodočnosti pravilno izdane potne liste.

Nalezljive bolezni v našem mestu

Tekom tedna od 25. avgusta do 1. septembra 1928. se je pojavilo v Trstu 24 slučajev nalezljivih bolezni in sicer pet slučajev davice, eden škrlatice, sedemdeset legarjev, mrlzice in eden paratifusa. Ena oseba je radi nalezljive bolezni umrla; podlegla je legarjevi mrlzici.

Rojstva, smrti in poroke v Trstu dne 1. septembra 1928.

Rojeni: 13;
umrli: nobeden;
poroke: 8.

Iz tržaškega življenja

Težka avtomobilska nesreča

V nedeljo popoldne sta trčila skupaj pri Portorozah avto in motorno kolo. Pri tem je bila ena oseba ubita, ena pa težko ranjena.

Nekako ob 16. uri je odrinil iz Portorose v smeri proti Sijoljam avto inž. Ghire. V avtomobilu so se nahajali lastnik inž. Ghira, njegov brat in še dve drugi osebi. Cesta je v tistem kraju zelo slaba, zato so vozili precej počasi. Ko so pa dospeli na ovinek, ki ga cesta napravlja v bližini Sv. Lucije, so nenadoma zapazili, da jim vozi naproti z veliko hitrostjo motorno kolo, na katerem sta se vozila 35-letni Ivan Cernigoj, stanujoč na Kjadinu in Monte Štev. 116, in 18-letna Marija Teplich, stanujoča istotam Štev. 536. Brat inž. Ghire, ki je vodil avto, se je držal na desni strani ceste, medtem ko je motorno kolo vozilo tudi na isti strani. V avtu so spočetka upali, da se bo motorno kolo pravočasno umaknilo, ko pa

so privozili že v neposredno bližino, je Cernigoj vozil še nadalje na napačni strani. G. Ghira je zato s silo obrnil avto v stran, kar pa je povzročilo, da se je avto prevrnil v cestni jarek, medtem ko je še malo prej treščilo vanj motorno kolo. Ljudje, ki so se nahajali v avtomobilu, so se le neznatno poškodovali, tem hujše poškodbe pa sta zadobila Cernigoj in Teplicheva. Cernigoj si je prebil črepijo in se tudi po drugih delih telesa močno poškodoval. Teplicheva pa, ki jo je treščilo kakih deset metrov v stran, se je pobila po glavi in sploh po vsem telesu. Z nekim avtom, ki je privozil čez nekaj časa tam mimo, so bili vsi nemudoma prepeljeni v bolnišnico v Piran, a med potjo je Cernigoj podlegel ranam in umrl. Zapušča ženo in nedoročeno otroka.

Pade in si pretrse možgane

25-letni Narcis Ugolini, stanujoč v ulici Concordia št. 6, je bil večeraj jutraj zaposlen na križarki «Trieste», ki se gradi v ladjedelnici sv. Marka. Ker se je pri nekkih cevah v notranjosti križarke pojavila neki nedostatek, je dobil nalogo, da pregleda, kaj se je tamkaj pripetilo. Ko je tako stopal po tesni lestevici v notranjost ladje, se mu je nenadoma izpodrsnilo, da je padel s silo na tla in se močno poškodoval po telesu. Tovariši, ki so ga dali prepeljati v tržaško bolnišnico, kjer je zdravnik ugotovil, da si je pretrsel možgane in da se je menda poškodoval tudi v notranjosti. Sprejeli so ga v IV. oddelek.

Konj ga je brcnil

Oče Ražman, doma z Ročane št. 23, se je večeraj odločil da popelje v mesto svojega sina Petra. Ker je imel peljati v Trst nekaj sena, da ga tamkaj proda, je naložil na voz še svojega sina. Tako sta se lepo popeljala iz Doline, ko pa sta prišla do Lovca, se je konj nenadoma splašil in pričel deliti brce na vse strani. Ker je Peter sedel baš na sprednjem delu voza, je splašeni konj brcnil tudi njega v obraz. Očetu ni preostajalo drugega, kakor da popelje sina v tržaško bolnico, kjer so ga sprejeli v X. oddelek.

Z motornim kolesom sta se prevrnila

29-letni inž. Jurij Schronek, stanujoč v Rožanu št. 70, in 43-letni inž. Natala Mornich, sta nameravala napraviti v nedeljo jutraj izlet v Tržico. Nekako ob 6. uri sta odrinila iz Trsta z motornim kolesom. Ko sta dospela do Grljana, je zapazil Schronek, ki je vodil motorno kolo, da leži na cesti kraj kamenja. Da bi ne zavozil vanj, je naglo obrnil v stran; s tem pa je povzročil, da se je kolo prevrnilo in da sta oba treščila na cesto. Ker sta zadobila le lažje poškodbe, sta nadaljevala svojo pot. Šele zvečer, ko sta se vračala domov, sta se oglasila v tržaški bolnici, kjer ju je zdravnik obvezal.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

† Monsignor Ivan Rojec dekan tolminski

Nad eno leto je hiral, nad eno leto možato nosil svojo bolezen, v doma so mu pešale moči, številni prijatelji in znanci so s skrbjo opazovali njegovo telesno propadanje, pa vendar je še tlela v njem iskra upanja, da bo njegova moč narava zmogla hudo borbo. Sedaj tega upanja ni več — v nedeljo zvečer je monsignor Ivan Rojec dekan tolminski in častni kanonik prvostolnega goriškega kapitlja, nenadoma umrl.

Komaj pred dobrima dvema letoma je praznoval šestdesetletnico in se je takrat vsa javnost goriške dežele spomnila njegovega skozi desetletja trajajočega javnega delovanja, vseh njegovih zasnov, izvrš in podjetij. Še dve leti in bilo bi ravno 40 let, odkar je bil posvečen v mašnika, odkar je začel javno delovati.

Pokojni dekan je bil rojen 26. marca 1866. v Trstu ter bil posvečen 8. septembra 1890. V štirih krajih goriške dežele je opravil svoj pastirski službo: kot kaplan v Solkanu od 1. septembra 1891. pa do 14. marca 1894, nato kot kurat v Biljah do 14. marca 1907. V Mirnu je pa razvil nad vse živahno duhovniško, prosvetno in pa socialno — gospodarsko delovanje do nastopa dekanskega mesta v Tolminu v krvavi pomladi 1915. leta.

Kjer je deloval, tam je vtisnil neizbrisne, plodonosne pečate svojega delovanja. V Biljah je z mnogo trudom, vztrajnostjo ter sočutjem za delavce ustanovil «Zadržno opekarno». Opekarna je sicer kasneje razpadla radi pomanjkanja zadržne zavesti med zadržniki ter je prešla v zasebne roke, a zamisel pokojnika, da bi bila gospodar zemljišča in pa «blatna» lastnika opekarni, je bila edina pravilna. Kasneje so se opekarni v rokah zasebnikov povečale, razmnožile in razširile, toda tudi nje je sedela zadnja leta usoda propada in zastoja.

Miren, kamor ga je vlekel srce, ker je bil po starših doma tam blizu na tistem sovodenjanskem polju, Miren v katerem je prebil osem let najintenzivnejšega dela v polnem razmahu svoje delavnosti, bori se pri ustvarjanju svojih ve-

lom. Njegova visoka, impozantna postava je kmalu krožila po uradih ter je posebno pri tolminskih civilnih komisarijih znala dobiti razumevanja in pomoči za gorake prebivalstva. Nepristano se je mučil z načrti, kaj bi ustvaril še na Tolminskem, da bi dal dela in služba delavskim izdelek, ali drugo za ploteve izdelke iz Sočine. Pa leta so tekla, z njim skrbi, težave. Polezen je začela glodati na tej močni postavi, skrbi za njegove prejšnje ustanove v Mirnu in drugod so mu je večale in ostrile. Grenji so postajali časi, grenka in trpka njegova domača beseda.

Šaljiva beseda je našla vedno prostora na njegovih ustitih, prostor pri njegovi mihi vedno gosta. Goriški Mirencu, ki se je mudil v Tolminu, pa da se ni oglasil pri njem. Široka je bila njegova gostoljubnost, odprto njegovo srce za potrebe revežev. Ne vrejo bogato dohodki naših župnikov in še manj dekanov, zato so pa tudi tlačile pokojnika težke gospodarske prilike v zadnjih letih, ker pač ni znal in ni hotel zase kopičiti kapitala. Znana je bila originalnost njegovih pridig. Beseda njegova je bila ostra in jasna, brez ovinkov in olepšanja. Vzdušila je dostikrat hrupa, pa nihče jej ni mogel odrekat resničnosti. Sedaj sprevidel marsikdo, da je bila nujno potrebna. Šla je v srce brez zadržanja in jo je vsakdo moral poslušati. Kot njegova krepka in odločilna beseda je bil njegov značaj.

Ti tihi skromni kaplan solkanski, soštrpin biljskega blatjarja, Schusterfarrer miretski, čevljar med čevljarji ter dekan tolminski, hribovec med hribovci, bra naš v vseh prilikah, na domači grudi in grenkobi prognanstva, saj nas nisi zapustil, saj si še vedno med nami!

Pogreb umrlega tolminskega dekana in častnega kanonika Ivana Rojca se vrši danes dne 4. t. m. ob 10^h predp. na tolminsko pokopališče.

Vojvodinja Helena D'Aosta nr Goriškem

V nedeljo popoldne ob dveh je dospela s Krasa, kjer se je mudila na pogorišču otroškega vrtca v Storjah, vojvodinja Helena D'Aosta. Po sprejemu od strani zastopnikov javnih oblasti, je odšla vojvodinja v spremstvu številnih avtomobilov po Vipavski dolini, kjer je prisostvovala otvoritvi dveh otroških vrtcev «Italije Redentes». In sicer v Sempasu in v Dornbergu. Otroški vrtci v Dornbergu se nahajajo v prostorih ljudske šole. Po končanih slovesnostih se je vojvodinja odpeljala v Prvačino, kjer je tudi obiskala tamonjni otroški vrtec, nato v Ajdovščino in vračajoč se proti Gorici je obiskala še otroške vrtce v Volčji dragi in Ločniku. Zvečer se je vrnila v Gorico, kjer je obiskala tudi cirkus Kludsky. Večeraj jutraj se je odpeljala iz Gorice.

Goriški prefekt in pokrajinski politični tajnik pri Mussoliniju

V nedeljo jutraj je sprejel načelnik vlade Mussolini v Rimu goriškega prefekta Cassinija in pokrajinskega političnega fašistovskega tajnika inž. Cacceseja, s katerima je razpravljal o političnem in gospodarskem položaju goriške pokrajine.

Cena krušni moki

Pokrajinska tržna komisija je na svoji seji dne 1. septembra določila ceno L 168 za tso krushne moke. Na podlagi ta določitve je odposlal goriški prefekt vsem potestatam okrožje, v kateri jih povprašuje, ali bi se ne dala na podlagi te cene znižati tudi cena kruha — upoštevajoč pri tem prilike v posameznih občinah.

Mina je eksplodirala

V goriško bolnišnico je bil pri peljan 40-letni Jožef Tončič iz Črnegra vrha pri Idriji. Pri spuščanju mine, mu je priletel v bok velik kamen in ga nevarno ranil.

Z voza je padel

Istotako se mora v goriški bolnišnici zdraviti 58-letni Jožef Devotak iz Opatjevega sela. Pri padcu z voza, na katerem je zadržal, si je zlomil levo rano in se potolkel še po drugih delih telesa.

Kjer so ženske...

V nedeljski številki smo priobčili notice o neki ženski bitki radi tatvine kokoši. Ob tisti priliki smo omenili — kakor liž je razširjati idejo miru med ženske v takozvanih ženskih vojnah. To smo mislili na splošno. Kake zmešnjave pa nastanejo, kadar ima človek opraviti z ženskami — pa nam kaže ravno v omenjeni notice to, da je še nagajivi tiskarski škrat hotel štrono so bolj zamešati kot je bila Klementina Pahor, stara 37 let. Renč je bila ona, kateri so bile ukradene tri kokoši in en petelin — in Marija Pregelj ona, ki je po izjavi Pahorjeve — kradla in potem skušala svoje nedolžnost dokazati z brutalnim nastopom — s kame-njem v roki ne pa narobe. Zato nam bo neljubo pomoto ga. Klementina Pahorjeva gotovo oprostila, saj je prišla smola vmes in vso stvar ravno narobe zasukala.

rikanska letalca, ki sta skušala poleteti iz Kanade na Švedsko, na varnem

NEW YORK, 3. Kakor poroča «New York Times», sta letalca Kasel in Kramer, ki sta dne 18. avgusta odletela iz Cochrane-ja (Ontario) s namenom, da poletita iz Kanade na Švedsko preko Groenlandije, pri življenju in so nahajata na varnem v observatoriju Mount Evans v Groenlandiji. Glasom brezlične brzjavke, ki jo je prejel navedeni list iz Mount Evans, sta morala letalca pred 15 dnevi pristati pri Sukkertoppen Pointu in profesor Hobbs, ki se mu diha na znanstvenem potovanju po Groenlandiji, je tudi z drugih

Troje kongresov

Kongres matematikov v Bologni

BOLOGNA, 3. Danes ob 10. uri popoldne se je na tukajšnjem vseučilišču otvoril mednarodni kongres matematikov. Rektor sen. Albini je zborovalce pozdravil s daljšim govorom v latinščini. Govorila sta nato prof. Pinkerle, predsednik pripravljenskega odbora, in prof. Birkaoff iz Filadelfije v imenu inozemskih delegatov. Sledil je še dolg govor naučnega ministra on. Belluzza.

Nj. Vel. kralja je zastopal Bergamski vojvoda.

21. kongres podalbskega društva za zgodovino

TURIN, 2. V palači «Madama» je sen. Ferrero di Cambiato otvoril danes predpoldne 21. podalbski kongres za zgodovino. Zasedanje kongresa se bo zaključilo 4. t. m.

Nj. Vel. kralju in on. Mussoliniju sta bili odposlani vdanostni brzojavki.

Nacionalno združenje alpinec na 9. kongresu

TURIN, 2. Danes se je tu otvoril tudi 9. kongres nacionalnega združenja alpinec. Otvoritev je imela vojaški značaj. Kongres bo trajal osem dni.

Otvoritev sedme trajne razstave pohištva v Cascini

CASCINA, 3. Večeraj se je tu na svečan način otvorila sedma trajna razstava pohištva. Poleg zastopnikov oblasti iz Pise in Cascine je prisostvoval otvoritvi tudi minister za nacionalno gospodarstvo on. Martelli, ki je imel ob tej priliki daljši govor.

Tragično romanje

SIMLA, 3. Radi izrednega mraza in slabega vremena je v Amarnathiju na Kašmirskih gorah, kamor romajo Hinduji, jako pogostoma na božjo pot, je zmrazilo mnogo romarjev in mnogi, in teh je na stotine, se nahajajo v smrtni nevarnosti. Na pomoč je bila odposlana posebna ekspedicija.

Vojaki boji v Indiji

Krvavi spopadi med Hinduji in mohamedanci v Kalkuti

LONDON, 3. Agencija «Reuters» poroča, da je v soboto prišlo v Kalkuti do hudih izredov med mohamedanci in Hinduji. V neki hindujski tempelj je bilo vrženih več majhnih bomb, ki so ranile mnogo vernikov; zažganih je bilo tudi več hiš. Večeraj so se na raznih mestnih trgih zbrale skupine mohamedancev in Hindujev, radi česar je morala nastopiti policija, ki je bila prisiljena rabiti orožje, da razžene razjarjeno množico. Pri tem so bile tri osebe ranjene. V mestni četrti, kjer prebivajo domačini, je prišlo do krvavih spopadov med mohamedanci in Hinduji. Po izjavah nekega očividca je bilo 6 mohamedancev ubitih, mnogo Hindujev pa je bilo ranjenih.

Calles noče biti več predsednik Mehike

30. novembra poteče njegov mandat

MEKSIKO, 2. Predsednik Calles je odločno izjavil, da bo ostal predsednik Mehike samo do 30. novembra t. l., ko poteče njegov mandat. Potem ne bo nikoli več sprejel predsedniškega dostojanstva.

Otvoritev evharističnega kongresa v Sidneyu

SIDNEY, 2. V katedrali se je pol pred otvoritvijo mednarodnega evharističnega kongresa svet. Te Deum. Ob 10. uri je papežev odposlanec kardinal Cerretti daroval pontifikalno mašo, katere se je udeležila ogromna množica vernikov.

Popoldne je kardinal izvršil simbolični obred otvoritve kongresa. Odklenil in odprl je vrata katedrale.

Velika tatvina draguljev v Milanu

MILAN, 2. V zlatarni, katere je lastnik zlatar in draguljar Ivan Questa, je bila večeraj izvršena velika tatvina. Questa se je mudil to dni s svojo družino na letovišču na Tridentinskem. V njegovi odsotnosti je nadzoroval zlatarno njegov uslužbenec David Buttava, ki je imel tudi ključe velike blagajne, v kateri so bile spravljene dragocenosti. Ko se je Buttava večeraj zjutraj mudil v zlatarni, v katero je prišel z namenom, da pregleda, ali je vse v redu, in da prezrači prostore, je potrkal na vrata neki mladenič, ki je s pretvezo, da vpraša neke informacije, smuknil v zlatarno; takoj za njim je vstopil neki drugi mož, ki je očividno čakal pred vratmi. Neznanka sta potegnili revolverje in ju naperila proti Buttavi, grozeč mu, da ga ubijeta, če ne molči. Medtem je eden od nju vzel iz majhnega kovčka nekoliko bomb, ga napojil z nekim uspalnim sredstvom in ga nato pritisnil Buttavi na nos in usta, tako da je mož zaspal. Nato sta lopova vzela ključe, ki jih je imel Buttava pri sebi, odprla blagajno, pobrala iz nje vse dragocenosti, vredne približno milijon lir, ter zbežala. Ko je Buttava čez nekaj časa prišel k sebi, je poklical ljudi, da so mu razvezali roke, nato se je napotil na kvesturo ter tam javil dogodek.

Policija je uvedla preiskavo, tekom katere so prišle na dan razne sumljive okoliščine na račun Buttave. Mož namreč trdi, da je ležal nezavesten kake dve uri, dočim bi se moral po mnenju zdravnikov predramiti že v malo minutah; razen tega niso zdravniki ugotovili na njem nikakih sledov uspalnega sredstva. Te in razne druge okoliščine dajejo policiji povod, da dvomi o resničnosti Buttavinih izjav, zato nadaljuje z vso vneto preiskavo.

Zbor ognjegasev v Turinu

TURIN, 3. Tudi večerajšnji dan je potekel v znamenju velikih ognjegaskih slavnosti, ki se vrše od 1. t. m. dalje. Predpoldne so ognjegaski priredili obhod po mestu. Prebivalstvo jih je burno pozdravljalo. Defilirali so pred zastavo Združenja italijanskih ognjegasev, nakar so krnili na stadij. Tu jim je bil prirejen svečan obred, na katerem se je podpevaljnik pariških ognjegasev zahvalil za gostoljubnost. Zvečer so se na stadiju nadaljevale ognjegasko tekme.

Zborovanje svilorsjcev

BOLOGNA, 2. Pod predsedstvom comm. Fornaciaria se je vršil danes v dvorani pokrajinske poljedelske zveze sestanek svilorsjcev iz vseh svilorsjskih pokrajin Italije. Po poročilu prof. Fuschinija je bil odobren načrt za pravilnik, ki naj uredi vprašanje proizvodnje in prodaje svilodnih semen.

Krvav spopad med vojniki in tihočapci na rusko-poljski meji

VARŠAVA, 2. V bližini Ljubinica na rusko-poljski meji je prišlo večeraj do krvavega spopada med tolihočapci in ruskiimi obmejnimi vojniki. V borbi, ki je trajala dve uri, so bili ubiti štirje vojniki, šest pa jih je bilo ranjenih. Tihočapcem se je posrečilo zbežati; odnesli so s seboj tudi svoje mrtve in ranjene tovariše.

Politične beležke

Prekinjena razprava o antisemitizmu

Dne 16. avgusta je bila naznanjena v leningradskem parku «Prvega maja» razprava o antisemitizmu. Ogromna dvorana je bila natrpana delavstva. Po izvolitvi predsedništva je prišlo do čitanja poročila. A nekaj oseb v dvorani je zahtevalo, da se razprava prekine. Ker je predavatelj, kljub temu nadaljeval svoje čitanje, so izredniki pričeli vpiti in ropotati, tako da se je predavanje moralo odložiti. «Krasnaja Gazeta» trdi, da so izgrede povzročili antisemiti sami.

Letališče v Moskvi

Te dni se je vršilo v Moskvi zasedanje sovjeta za trgovsko letalstvo SSSR. Na zasedanju se je sklenilo, da se v Moskvi zgradi veliko letališče za trgovsko letalstvo. Odobren je bil tudi tozadevni proračun, ki predvideva izdatek dveh milijonov rubljev. Gradba se bo pričela v najkrajšem času. Poleg tega se bo v Moskvi pričel graditi tudi «Dom rdečega letalstva».

Spominni velikega umetnika

V Rusiji je izšla zadnji čas obilica knjig, ki so radi spominov na važne dogodke ali osebnosti zelo zanimive in važne. Med take knjige lahko štejemo tudi spomine Ščepkina, velikega igralca ruskega klasičnega gledališča. Uvod k spominom, ki jih je izdala založba «Sodobnih problemov», je napisal Derman. To je že tretja izdaja teh spominov, le da je ta mnogo izboljšana. O tem igralcu je trdil znani kritik Beftinski, da sploh ni bil človek, ampak vrag. Tudi drugi znameniti sodobniki, med temi je bil Gogol, so ga občudovali.

Jutri se prične prva porotna obravnava

Jutri zjutraj se prične na goriškem porotnem sodišču prva porotna obravnava proti Franciškemu Regus radi umora. Predsednik pri porotnih obravnavaх bo cav. uff. Ferri. Državno pravdnstvo bo zastopal g. Tripani.

Padel je

Z rešilnim vozom zelenega križa je bil v nedeljo zvečer prepeljan v goriško bolnišnico 57-letni Franc Fiegel, stanujoč v ulici Ascoli. Padel je bil in se močno potolkel po glavi.

Nesreča s kolesom

Menda ne preide nedelja, da se ne bi kdo v Gorici prevrnil s kolesa in se precej občutno potolkel. Včasih je temu krivo, da je kolesar pogledal malo pregloboko v kozarec, včasih je kolesar neroden, včasih pa ima smolo. Tako je padel v nedeljo zvečer Stanko Kerševan, star 23 let iz Gradišča nad Prvino, in sicer v Sempeterski ulici. Pri padcu si je zlomil levo nogo in se potolkel po obeh rokah. Zeleni križ ga je s svojim avtomobilom prepeljal v goriško bolnišnico.

TOLMIN

Tatovi na delu.

Ne samo po mestih, tudi po deželi so pričeli tatovi zadnje čase z vso vnetostjo svoje tatinske delo. Pred nekaj dnevi so obiskali ponoči trgovca Andreja Kavčiča iz Volarjev. Skozi okno so splezli v trgovino in odnesli 10 kg kave, 20 kg sladkorja in še več drugih dobrih stvari. Vrh tega so pobrali tudi 200 lir v denarju. Kavčič je oškodovan za 800 lir. Orožniki iščejo storilce. Istotako je bil dežen podobnega neprijetnega obiska Stanko Uršič, star 26 let, iz Milinskega pri Kobaridu. Ko je spal, so ga prikradli v njegovo hišo tatovi in mu odnesli obleko in več perila. Naznanil je tatvino orožnikom, ki domnevajo, da so kradiji cigani, ki so tam v bližini taborili.

Znanost in umetnost

Premog v prahu kot kurivo

Se vedno je glavni vir energije ogenj in istotako zavzema kot gorivo še vedno prvo mesto premog. Res je sicer, da je dobil hudega tekmeca v zlatnejšem kamenem olju. Toda ne, da bi podlegel novemu tekmecu, obratno, sam se skuša oplemeniti in postati enakopraven svojemu tekočemu bratu. Na drugi strani pa gre stremenje za tem, da bi se s pridom uporabljal oni premog, ki je ali po obliki ali po vrsti manj vreden. V pošten prideta predvsem zdrobljeni črni premog in slabši rjavi premog.

Za parne stroje so doslej uporabljali le premog v kosih, in zlasti na ladjah le najboljše vr-

ste črnega premoga. Ako se kje vsaj v manjši meri uporabljali zdrobljeni premog, so ga po večini prej pretvarjali v znane kocke, brikete imenovane.

Ideal pa bi bil vsekakor kuriti neposredno s premogovim prahom. In danes lahko rečemo, da je ta ideal že dosežen. Največje elektriške centrale, kjer se proizvaja elektriška energija iz premoga, kurijo z zmletim premogom. Predvsem velja to za elektriško supercentralo v Gennevilliersu pri Parizu, ki je bila do pred kratkim največja centrala te vrste sploh, in za novo centralo v Berlinu-Klingenbergu, ki je od daleč prekosila celo pariško centralo. Saj proizvaja v polnem obratu lahko 270 tisoč kilowatov.

Nov način kurenja s premogom obstoja v bistvu v tem, da je premog kolikor mogoče fino zmlat in da se pred pravim gorjenjem zmeša z zrakom. Zmlati premog ima veliko prednosti pred premogom v kosih. Predvsem je cena temu »manj vrednemu« premogu manjša. Ta ugodnost pa je še večja, ako upoštevamo, da se do pose-

danjih poizkusih z enakim pridom uporabljati tudi cenejši rjavi premog ali lignit, da je le dobro posušen. Z zmletim premogom pa se regulira tudi ogenj neprimerno bolje in hitreje, kar ni samo velike praktične vrednosti, temveč pomeni tudi prihranek na kurivu. Razen tega zgori zmlati premog po tem načinu veliko popolneje nego premog v kosih. Tudi težko delo kurjačev odpadde, ker ni treba več nalagati z lopato premog, temveč zadostuje, da odpirati in zapirati zaklopke, ki dovažajo zmlati premog in zrak. To pa je združeno zopet z materialnim dobičkom, ker se s tem močno skrajša število delavskih moči.

Za mirujoče stroje je problem že več kot rešen, za premikajoče se stroje kakor pri lokomotivah in parnikih pa se nov način kurenja nikakor ni hotel uveljaviti. Nepričakovano preobrat je prineslo tekoče leto 1928.

V Združenih državah severnoameriških in na Švedskem so sicer že več let skušali kuriti lokomotive z zmletim premogom, toda brez pravega uspeha.

Zmago tudi na tem polju je prinesel šele stroj, ki ga je izdelala družba A. E. G. v Nemčiji. Ta stroj, ki je namenjen tovarnim vlakom in ki je že več časa v rabi, ne rabi samo manj vrednega premoga, temveč prinaša tudi 20 odstotni prihranek na kurivu. Istočasno z A. E. G. je spravila v promet nekoliko različnih strojev študijska družba v Kasselu, pri kateri so udeležene

vse večje nemške tovarne lokomotiv, kakor Henschel, Borsig, Krupp in dr. Za Nemčijo so ti uspehi tem večjega pomena, ker je s svetovno vojno izgubila skoro vse rudnike črnega premoga, dočim so ji ostala obsežna ležišča rjavega premoga, ki se je izkazal kot enako dobro kurivo pri novem načinu kurjenja.

Še nekoliko težji je bil problem glede parnikov in tu so z uspehom prebili led Amerikanci. Peabody Engineering Corporation v New Yorku, ki se bavi specialno s temi problemi, je izdelala primerno pripravo za kurjenje z zmlitim premogom na ladjah. Družba Shipping Board je stavila na razpolago 9500 tonski parnik »Mercer«. Premog se na parniku samem drobi najprej v posebnem stroju, na kar se zmelje med ogromnimi jeklenimi valjema, ki tehtata 2500 kilogramov. Zmlati premog se zmeša z zrakom in vžgane, pride v dotik z večjo množino zraku, kjer potem docela zgori.

Prva vožnja se je vršila v začetku tega leta iz New Yorka na Holandsko in nazaj. Vremenske in morske prilike so bile obakrat skrajno neugodne. Kljub temu pa ni stroj utrpel nobene škode. Parnik je povprečno razvijal hitrost 9,85 milj Kar pa je najvažnejše, je dejstvo, da je uporabljal stroj za vsako konjsko silo na uro le en funt kuriva, torej nekaj manj nego pol kilograma, dočim se potrebuje za enako silo pri navadnem kurjenju bodisi pri parnih strojih ali pri parnih turbinah najmanj 700 g. Tudi tekočega kuriva, namreč kamenega olja, bi bilo treba najmanj pol kilograma. Glede prihranka na kurivu zaostaja torej novi način le za Diesellovimi motorji, kjer pa kakor znano zgori kurivo v stroju samem. Pri teh uporablja vsaka konjska sila na uro 180 do 200 g olja.

Uspehi prvega poizkusa so bili povoljni. Shipping Board namerava preurediti za novi način kurjenja še šest drugih parnikov. Za te nove stroje pa se silno zanimajo tudi Anglija, Nemčija in Holandska, zlasti ker pričakujejo še večje ugodnosti, ako bi se ne na parniku drobil in mlet premog, temveč bi se že zmlati premog nakladal na ladjo.

L. Č.

Ledolomci

Vsi so z zanimanjem sledili poteku prodiranja ruskega ledolomca »Krasina« skozi debelo in kompaktno maso ledu, da bi rešil ponesrečene Viglieri-jeve skupine. Vsi so pripisovali veliko važnost ledolomcem pri reševanju delih zadnjih ponesrečencev na Severnem tečaju. Mnogo se je govorilo o večjem ali manjšem uspehu teh arktičnih poizvedovalnih sredstev in o velikih težkočah, ki jih bodo imeli ti ledolomci. Lahko trdimo, da je ledolomec »Krasin« radi požrtvovalnosti svoje posadke dosegel dva rekorda in sicer: »Krasin« je bila prva ladja velike tonelaže, ki je plula v oni zemljepisni širini in tudi prva vseh vrst ladij, ki je prišla čez osemdeset stopinj v onem letnem času.

Edina ladja, ki bi prišla tu v pošte, je ladja »Sofia« s kate-

ro se je posrečilo Nordenskjöldu v letu 1868. priti skoro do 81 in pol stopinje. Toda moramo poudariti, da je bil tistikrat september, ko je led v največjem talenju.

Citatelje bo gotovo zanimalo, v čem obstoji na splošno naloga ledolomcev ter kakšna je njihova struktura.

Ledolomce poseduje Rusija za Baltišk, Belo in Črno morje ter za opravljanje redne službe po zamrznjeni reki Volgi. »Krasin« je eden najmodernejših ledolomcev. Nadalje imajo ledolomce: Švedska, Norveška in Danska za plovbo po Baltičkem morju, Nemčija za plovbo po Elbi in Renu; Romunija pa za plovbo po Donavi; Kanada za plovbo po zalivu sv. Lovrenca in po pristaniščih Nove Škotske.

Ledolomci so od 700 do 1500 ton ter so zgrajeni iz neke posebne vrste jekla, z ojačenim ogrodjem vzdolž in počez. Ladja je opremljena z dvojnimi dnom in je razdeljena v mnogo oddejkov iz kositra, da se na ta način prepreči nevarne poplave v slučaju kake razpoke, povzročene po ledu. Prednji del ladje je trikrat širši od navadnih ladij ter je iz posebnega jekla. Gredeji ladje je napravljen tako, da tvori kot približno 20° z vodoravno črto, ko je ladja normalno pogreznjena.

Gonila sila ledolomčevega stroja je dosti večja od navadnega stroja ladje z isto tonelazjo. Modernnejši ledolomci so opremljeni navadno z dvema strojema na turbino, katere vijaka ležita v nalašč zato pripravljenih votlinah v ladjinem ogrožju. To pa radi tega, da jih ne zadenejo in pokvarijo kosi ledu, ki drčijo ob ladjinih bokih.

Ledolomec si dela pot med ledom s pomočjo sunkov, ki jim sledi lomljenje ledu.

Naj na kratko opišemo to delo. Recimo, da je ledolomec pred maso ledu, ki ga hoče zdrobiti. Da dobi primeren zalet se umakne za tristo do štiristo metrov (razume se, če je prostora toliko na razpolago). Nato požene stroj z vso silo v delovanje, kar ima za posledico, da se ledolomec zažene proti masi ledu s skrajno silo. Radi ustroja samega in teže ladje, zadene prednji del ledolomca z vso silo ob led in ga stré. Nato jo spet zažene proti ledu. Če se to delo vrši hitro, se napravi v ledu nekaj kanalov proste vode, kjer se z lahkoto napreduje. Na ta način delajo včasih 3—4 ledolomci pot med ledom kar celim vrstam ladij, ki plovejo skozi ledena morja.

Delo ledolomcev olajšuje več ali manj ugodna temperatura, radi katere se led razdružuje. Če je pa temperatura mrzla od 20° pod ničlo, je ono napravljanje kanalov med ledeno maso težavno; potem preneha učink ledolomcev proti masi ledu, če je višja od petih metrov.

Delovno polje ledolomca največjega tovora in novega modela je okrog 3000 milj, če pluje z vso brzino. Največja brzina ledolomcev je od 18—20 milj na uro, če ima stroj 2000 konjskih sil. Ta brzina je za eno tretjino večja od normalnih ladij z isto tonelazjo.

Ledolomci, ki gredo na take polarne plovbe, so založeni z živim in kurivom za dobo ene-

ga leta. Ladje so opremljene z radio-aparati ter z najmodernejšimi astronomičnimi in meteorološkimi pripravami. Razen tega so opremljene s topi kalibra 120 mm, s katerimi lahko streljajo v salvah proti megli, kar ima za posledico, da se megla zgosti in začne deževati. Te topiče uporabljajo tudi proti predebelim plastem ledu.

Za ledolomce s približno 1500 tonami zadostuje posadka 30 do 35 moških. To posadko izberejo med najboljšimi arktičnimi mornarji. Včasih se zna zgoditi, da led blokira ledolomec, ki mora potem ostati dolge tedne in tudi mesece v oni ledeni puščavi. Življenje na ledolomcu postane nepopisno žalostno, kajti posadka je ločena od sveta, s katerim je v zvezi le še potom radia, ki ji prinaša na uspeša vzpodbudne besede v težkih dneh pričakovanja. Kljub tej žalostni dobi čutijo oni mornarji ves čar zamrznjenega morja. Če pa morajo radi hudega mraza prezimiti v kakem pristanišču, čutijo celo nekako domotožje po oni snežno-beli in kompaktni masi ledu.

Nekaj o družabnem življenju v Zedinjenih državah

Severnoameriške Zedinjene države so svet za se; silen prirastek so dobile, ko so l. 1867. kupile od Rusov Aljasko za 4 milijone dolarjev. Vmes leži veliki angleški dominion Kanada, toda le vprašanje časa je, kdaj se tudi ta dežela pridruži Zedinjenim državam.

Amerikanec, kateremu so nadeli imei Janke in Jonatan, je nastal iz mešanice posebnih Angležev, Ircev in Nemcev. On je sila podje-

ten, vendar se je čuditi, kako kmalo vse napreduje z gorostasnimi koraki. Ze sedaj je jasno, da tokom bodočih deset let njegova industrija zasnuje vso Evropo ali pa zapade tako veliki krizi, kakršna svet doslej še ni videl. Kam pojdejo na pr. vsi milijoni vsakoletnih novih avtomobilov?

Kar je bilo lani recimo neprodren gozd, je letos že mestece tesno ob ugodnih pogojih za malo let že mesto s sto in več tisoč prebivalci. Tam gre vse na veliko, a Jonatanu se vse to zdi le malo, na poslopje od 45 nadstropij mora priti zgrada od 50. 55. 60 nadstropij. On se hitro odloči in tvega vedno vse svoje premoženje; če mu gre prav, postane iz nemanja prečji bogatin, milijonar in multimilijonar. Tam že farmer, ki ima na razpolago 20 doljarjev, igra na borzi, dokler milijardar ob ugodni priliki ne pobaše vseh spekulativov. Tedaj nastane za kratek čase grobni mir, toda potem prične spet ljut boj za dolar.

Janke je sila ponosen na vse, kar je severnoameriško; on hoče slišati le hvalo in občudovanje. Najmanjša graja je zanj huda žalitev, zato ima posebno piko na Angleže, ki so sami skrajno ponosni in torej s hvalo zelo zelo skopki.

Moški so v obče krepki, toda suhljati, bledega in resnega obraza ter spominjajo na indijanski tip. Ženske so rejene, njih lepota pa obstoji kakor pri moških bolj v živahnosti potez in kretanj kakor v njih pravilnosti.

Jonatan vidi ceno svojega bližnjega samo v podobni dolarja; li-terarni ali umetniški uspeh je le tedaj uspeh, kadar je združen s finančnim. Janke občuduje genialno delo le z vidika trgovske vrednosti: velikega govornika, ki na polni gledišče s poslušalci kadar hoče, ker dobi zato 10.000 dolarjev; igralno ne radi njene odličnosti,

(Dalje na IV. strani)

Marija Simčič roj. Hvala

danes ob 10 ur predpold. e. o kratki bolezni, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb se bo vršil v sredo, 5. t. m., ob 10 predpoldne, iz hiše žakosti Via Valdirio št. 42.

Trst, 3. septembra 1928. Družine: Simčič, Hvala, Bratklič.

MALI OGLASI

KAMJONCEK, prvovrstne tovarne z novimi pnevmatikami, v popolnem stanju, l. 4800.—, Dreossi, via Foscolo 20. Trst. 939

LISTNICA z važnimi dokumenti in denarjem se je zgubila pri Bazovici. Najditej naj si obdrži denar in naj prinese v upravnishvo dokumente. 940

32 LETEN vdovec, s tremi otroci, posetnik, išče pridno gospodinjico, gospodinjico ali vdovo. Ponudbe pod »Vdovec« na tržaško upravništvo. 941

VINO, kraški teran, vsaka množina na prodaj. Tomaj 40. 942

UCENKA za malo trgovino v tržaški okolici se sprejme. Dobi lahko hračo in stanovanje istotamo. Naslov pri tržaškem upravništvu. 943

VINO ISTRSKO, najboljše vrste, pristno zaimčena, dobite založni ki in gostilničarji v vsaki množini: Istrski teran, burgundec, pinot in belo malvazijo. Najnižje cene. Vsaka pošiljatev se izvrši takoj. Naslov: Nikola Draghiaccio - Parenzo. 692

ORANJE Z MOTORJEM, jesensko in spomladno, izvršuje po najzmernejših cenah približno 50 do 60 L za njivo. Pojasnila, proračuni pri Giacomo Quagliata, Solkan 355. 622

POPOLN salon, peč na plin in pisalna miza na prodaj v pisarni Dr. Okretiča, Trst, Via Valdirio 30.

ZAHVALA

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja ob izgubi našega nep. zabnega

ALOJZIJA

izrekam najsrčnejšo zahvalo, posebno č. g. župniku S. moniču za t. l. izbo tekom bolezni in ganljivi nagrobni govor, cerkvenim pevcem in pevskim zborom, vsem mladencem in dekletom, darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so spremenili pokojnika k večnemu počitku.

BREZOVIČA, 2. septembra 1928. (743) Žalujejo družina JOŽEFA BAN.

GOSPODIČNA iz bolne družine, se išče za mesto tajnice. Ponudbe pod »Tajnica« na tržaško upravništvo. 924

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavice, via Giulia 29. 322

BABICA diplomirana, sprejema noseče. Hladis, Madonna 10/II 936

Proti

TRAKULJI

Ugledni zdravnik priporoča, da se več let in predpisujejo kot SREDSTVO Z GOTOVIM IN TAKOJŠNIM UČINKOM TENIFUGO VIOLANI

ki ga izdeluje kemik-lekarnar G. VIOLANI v Milano

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina

Roman v štirih delih
Iz ruščine prevedel L. V.

IV.

Milica in Rostislav sta praznovala poroko prav tiho, v najožjem rodbinskem krogu. Dasi je bila nevesta srečna, bodočnost jo je navdajala z bojznijo.

Ze dva meseca po poroki je mir medenega meseca narušilo imenovanje Kromskega za vicegubernatorja v Kremeneck. Istočasno je prispelo tudi pismo starega kneza Zagarina, ki je svetoval Rostislavu, naj odide čim prej v novo službeno mesto, ker gubernator je star človek in silno potrebuje mlade moči. Kromski je sklenil, da gre naprej ter preskrbi stanovanje, a Milica bi prišla dva tedna za njim.

Prvo možovo pismo je bilo prežeto z žalostjo in razočaranjem. Toda Milica je pripisovala možovo potrtost okoliščin, da je morala ona prenesti svoj odhod zaradi poprave edinega primerne stanovanja, ki ga je mož najel v novem bivališču. Šele po dveh mesecih se je preselila v Kremeneck.

Milica se je prestrašila, ker se je Rostislav posušil in shušal. Ko sta bila sama, ga je vprašala, če je bolan.

— Ne, le truden sem, ker imam dela čez glavo, in priznati moram, da je to delo drdo, da me boli duša in vest, — je odgovoril Rostislav in si

nemirno zvil cigareto. — Koliko zlorab, nekaj strašnega: vse je podkupljeno in prodano, a na čelu vseh teh podlosti je, sram me je povedati, moj načelnik. Star in bolan je, svoje mesto izkorišča sebi v prilogo, namesto da bi odstopil mesto mlajšim močem; ima pač zveze, poleg tega pa ni nadložen in je zanesljiv. Nikdar ne vznemirja onih, ki ne marajo sitnosti. Meni ne zaupa, spletarijo proti meni, ker predobro vse vidim; celo podkupiti se me boje. Imel sem že spor z gubernatorjem zaradi: podlih nastopov Židov in Poljakov proti neki pravoslavni župniji. Ko sem mu razložil stvar ter izrazil mnenje, da se je treba odločno upreti tem podležem, je zamahnil z roko. — »Za božjo voljo manj neumestnega rodojuba! Pri nas je popolen mir. Čemu bi izživali nezadovoljnost in nered, morda pa še. masčevanje Poljakov in Židov? Od tega bi utegnili imeti škodo samo jaz in vi.« — »Vaša svetlost, — sem rekel, — Rusi se neprestano pritožujejo nad svojim neznošnim položajem in nad pritiskom tujerodcev.« — »Naj govore, kar hočejo, ni treba, da se za to zmenite. Rusi so prav neznošni ljudje in so vedno z nečim nezadovoljni.«

— Pač razumeš, draga, kako prijetno je delati s takšnim modrim pravičnikom.

— Dragi moj, ne razburjaj se! Ti si mlad, poln moči, vnet in morda res vidiš vse v črni luči, — je pomirjevalno odgovorila Milica.

— Kaj govoriš? Ni je tako črne barve, ki bi mogla narisati to, kar se tu godi! Državna stvar se tu prodaja in izdaja. Rusko gospodarstvo smatrajo za zločin proti »civilizaciji«; nesramnost Židov in Poljakov presega vse meje in prosim te, da si zelo oprezn, ker smo obdani z voluni. V resnici je stvar še hujša. Tu je neko tajno ju-

dovsko društvo, ki se imenuje »Bund«, in jaz sem odkril, da so ti gospodje ustanovili svojo tiskarno, kjer so se tiskali prevratni proglesi, ki so jih povsod razširjevali, ko sem pa naznanil našemu »pompadurju« to odkritje ter omenil, da je treba napraviti preiskavo in prijeti poglavarje te zalege, je bil ves iz sebe. Seveda se mi ni upal odreči; ko pa je prišla policija na lice mesta, je vse izgnilo, jaz pa imam utemeljeno sumnjo, da je sam gospod gubernator blagovolil opozoriti Jude na grožnjo jim nevarnost.

— To je hudo. Ze vidim, da bo naše življenje tu neprijetno, — je napol v šali, napol resno rekla Milica.

Mož jo je objel ter ji v tolažbo rekel, da če mu bo tu neznošno, si poišče drugo mesto. Nato je izpremenil pogovor.

Milici predvidevanje, da ne bo življenje v Kremeneckem posebno prijetno, se je prekmalu izpolnilo.

V družinskem življenju je bila popolnoma srečna. Rostislav jo je oboževal in nič ni motilo skladnosti njunih odnosov, a njegova očetovska ljubezen do malega Jurija jo je ganila in bila je možu hvaležna zanj. Zato pa ji je bila družba, s katero je morala občeati, skrajno zoprna. Izjemo je tvoril majhen možek, ki sta ga z možem vzdrževala. V gostoljubno hišo Kromskih je zahajalo tudi več Poljakov, s katerimi so se seznanili pri gubernatorju, toda vkljub njihovi ljubezni in uslužljivosti jim Milica ni zaupala, instinktivno je čutila v njih lažnost, neprijetnost in celo sovraštvo, ki so ga skrivali pod prijazno krinko. Posebno pa je Milico vznemirjala neprestana borba, ki jo je moral uvesti Rosti-

slav s svojim načelnikom. Njegova pristranost in uslužnost napram Židom in Poljakom in zapostavljanje ruskih koristi so globoko žalili Kromskega.

Vsa njegova prizadevanja za ščititi svoje rojake so sistematično izpodirivali, a nesramnost tujerodcev ki so imeli podporo in pokroviteljstvo oblastev, katera so jim jamčila popolno nezakznost, je naraščala z vsakim dnem. Ruska naselbina je sicer težko prenašala krivice, toda je molčala, ker je vsakikrat podlegla, kadarkoli se je spopadla z razvajenci gubernatorske uprave; toda neprestana nova dejstva so podgrevala prajetno vrenje.

Tako, na primer, se je neki ruski pek naselil v neki najživahnejši ulici mesta v veliko nevoljo Judov, ki so imeli vso trgovino kruha v rokah. Kljub tajnim in javnim napadom se je trgovec dobro držal ter pridobil celo veliko število odjemalcev, med njimi tudi Kromskega. Tedaj so Judje sklenili uničiti ga. Neke pozne noči je v pekarni izbruhnil ogenj in hiša je pogorela do tal. Odločna preiskava pod Rostislavovim vodstvom je prinesla na dan, da so videli Jude blizu hiše s plamenitimi snopči v rokah, a nekoga Žida je sama pekarnica zalotila, ko je polival plot s petrolejem; tedaj pa jo je pahnol od sebe in zbežal. Toda požiga obdolženi Judje so bili oproščeni radi pomanjkanja dokazov, a peka-ko so obdolžili, da je sam zažgal z namenom, da bi dobil zavarovalnino. In konec vsega je bil ta, da je nesrečnik moral iz mesta, gmotno uničen, skoraj beač.

Cez dva meseca se je zopet nekaj zgodilo, kar je Milico osebno zadelo in izzvalo veliko nevoljo v vicegubernatorski hiši.

je njena sposobnost, est krasnega vagona Pullmann, v katerem so vozi po Zedinjenih državah. O drugi imenitni igralci so prinesli listi vest, da bo v tretjem aktu imela na sebi vse svoje diamante, radi česar je bilo gledališče takoj razprodano. To pomeni oboževanje bogastva; talent, ki ni spremljiv v denar, se ne upošteva. Ameriški pisatelji imajo večinoma vsak svoj poseben posel: ta je izdajatelj, oni zdravnik, borzni agent, odvetnik, drugi so časniki. Le redek živi od pisateljstva, kajti ameriški žurnalisti ne spadajo v literaturo.

Janke dela in se muči na vse kriplje, kaplje znoj padajo v mantov na ušesa njegovega čerka. Tam diamant in neobhodno potreben je skoro ženske brez četudi so mnogi umetniki, pa ne samo na plesih, v gledališču, nego tudi pri sprejemih na domu. Mnoge dame nosijo cele izložbe na vratu, na prsih, na rokah, na ušesih, na prstih, na nogah v podobni vrzeli, na čevljih. Skrajna ljubezen Amerikanka do ženske izvirja iz oboževanja, da je med obema spoloma bilo veliko nesporazume, se pred malo desetletji, ko so se večinoma moški v stotisočih preselejevali iz Evrope v malo obljubeno ali celo puste kraje Zedinjenih držav, kjer je družina predpogoj obstanka. Ta ljubezen do ženske pa ne more sama pojasniti take razpisnosti; denar se tam lahko dobi, službi in tudi na lahko potrosi. Poslovni sistem je bolj podoben igri kot pa pravemu obratu. Če zasluži, si misli Jonatan, lahko razveselim svojo ženo z darom; če zgubim, je pa toliko rešenega.

Skopost se v Ameriki skoro ne pozna. Seveda so tu v mislih samo pravi talenti prebivalci, ne komaj priseljenci, ki se po par letih s pridradanim skupičkom vrnejo na svoje stare domove. Janke grabi tenar, ne da ga bo gledal in stavil na kup, temveč za uporabo, da ž njim olajša življenje svojcem, kajti sam zase je on jako skromen. Tam bogataš ne uživa ugleda radi svojih milijonov, pač pa radi spremnosti, s katero jih zna pridobiti in množiti. Amerikane, ki se more sklicevati samo na svoje milijone, najde po vsem svetu odprta vrata, celo v ekskluzivni angleški družbi; za vsip v dobro družbo Boston ali New Yorka pa to ne zadostuje. Bogata Amerikanka dobi vedno kakega evropskega plemiča, čeprav je grda in belasta, ameriškega gentlemana pa le s težko najde.

New York je najdelavnejše mesto, Boston najkulturnejše, v Cikatagu je silno razvita mesna industrija. To je bilo brezpomembno mestce z lesenimi hišami, ko je v noči od 8. na 9. oktobra 1871, žetila ob molitvi svoje krave prebrnila petrolejko ter povzročila požar, ki je vpepelil vse zgradbe do kraja. Leta 1888 je šlo to mesto, na novo sezidano s kamnom. Že 800.000 prebivalcev, dočim danes tekmuje s New Yorkom ter je po številu duš četrti ali peto vsemestno na svetu, sijajen zried naglega razvoja, pa tudi delavnosti prebivalstva.

Edino Washington je res lepo mesto in njega spomeniki ter javne naprave so vredni občudovanja.

Stanovanja gospode so bogato in okusno opremljena; kar žali oko, je edino pljuvanik, ki je povsod namešten in ki se ga Amerikane poslužujejo jako izdatno. Razkošje ob sprejemih, soarejah in plesih prekaša vsako domišljijo. Glavni klubi velikih mest imajo knežje prostore, kjer vlada v nasprotju z angleško mrzlo slovesnostjo, živahnost in prirčno veselje, ki je čisto še povečuje prisotnost ženskega sveta, ki ne zaostaja v kretanju in umetnosti kramljanja za Francozinjo.

Plemstva v evropskem smislu Janke nima; toda posamične družine holandskega pokolenja so še bolj ekskluzivne kot najvišje plemstvo v Evropi. Poleg tega se smatrajo za plemiče plutokrati v tretjem kolenu; prvi rod nakopičil milijone, drugi je parvenu (doblec), tretji je prišel.

Janke ima poleg krstnega imena navadno še dva priimka kot Jurij Washington Smith. Benjamin Franklin Jones. Kdor se tam kaj teje je polkovnik, sodnik ali pa profesor; naslov si po navadi priasti sam. Amerikane je gostoljubno, toda on ne povabi na pristočno kosilo ali večerjo. Za gost mora biti prava pojedina ali pa ni povabljen. V velikih hišah so dignej kaj izrednega.

Jonatan je mojster v dovtipih in mekdotah; on močno ljubi šalo, tudi če jo kruta. Ker ni zameren, je v družbi kjer brijejo norce sledi iz drugega, se prav do smeha počuti. Držek roke v žepu govori odvetnik e Mark Twainom. To je vendar čudno videti, da mož postave dene roke v lastni žep, mu zagode slavi humorist.

Obstoje celo klubi z namenom, la »devajo na razen celebrities enevaz. Naislavnejši je Clover Club v Filadelfiji. Vsako leto enkrat priredi to udruženje knežji banket, na katerega povabi kakih petdeset celebritet. Najbolj izbrana jedila si sledi, namakana z najslajšimi vini. Sicer se odvijajo, medsebojno kramljanje se pričaja, orkester jera v bližnjem prostoru, slednjič despo do deserta. Predsednik pozove goste, naj popolnito kozarce in vrha in pijejo

na zdravje njegovega soseda na desni, čistega zastopnika kongresa. Vabi jih, naj bodo tako ljubezni in pogumni, da mirno poslušajo njegov govor. Vse svoje življenje bo poslanca osrečevala zavest, da je imel vsaj ta večer poslušalce, kajti vsi dobro vemo, da se klopi zbornice poslancev kar čarobno izprazni, ko se čisti poslanec dvigne, da bi pričel tam govoriti. Na zdravje g. poslanc! Poslanec se dvigne rekoč: Gentlemani, ne zamerite mi, ako pričam s to besedo nasproti vam, toda jaz sem v svoji navadni družbi navajen tako začeti. Sicer pa verjemite da ne polagam na ta izraz prav nikake vrednosti. Slednji govornik govori prav na tiho. »Glasno, glasno! kriče poslušalci. — »Če me ne slišite, približajte se bolj. In ko se ponovno slišijo kliči »glasnejše! odvrne govornik: »Bolj glasno! nikakor ne, jaz govorim z nizkim glasom, da dosežem višino vaše inteligence.« V tem tonu in še hujšem si sledi govoru do ranega jutra, ko se gospodje srečni poslavljajo, zatrjujejo drug drugemu, da še niso doživeli tako prijetnega večera.

(Dalje prih.)

Par dni ob Gardskem jezeru

Po devetdnevem potovanju, večinoma peš iz Cortine, mimo jezera Misurine, Toblacha, Bruneke, Franzosfeste, Sterzinga, preko prelaza Jaufen v Meran, iz Merana po dolini Vinschgau, sem dospel v družbi prijatelja v Prad. Oci tu dalje sva se peljala z avtom v Suldren, vasico pod Ortlerjem (3902 m).

Znašla sva se pod »gostoljubno streho« sulskega hotela, dvakrat gostoljubno, kajti udila se je ploha, kakor da bi se odprle vse nebeske zatvorice. Dež je sicer drugi dan pojenjal, ali oče Ortler je vztrajno pušil svojo pipo, da je bil ves dan v dimu. Zastonj smo napenjali oči, kje neki se bo pokazal vrh. Ni se hotelo razklati. Odsvečevali so nama v takem vremenu hojo na vrh.

Dolgi dan smo preganjali s prebiranjem alpskih spisov, pisali razglednice, tavali okrog hotela in opazovali mino dreve avtomobile. Družbe nisva imela nobene, ne prijete, ne sitne; bila sva edina gosta pod streho, razen neke družine, ki se je nahajala tu na letovišču. Zdelo se nama je čudno, da ni nobenih turistov, povedali pa so, da je bilo prejšnji dan vse natrpano in da so rjevali in razsajali. Svojevrstni planinci pa!

Proti večerju je začelo zopet deževati in tedaj sva sklenila, da odpotujemo. Kam? Se nekaj dni sva imela po načrtu na razpolago. K Gardskemu jezeru sva sklenila. Avto, ki vozi v Prad na postajo, je prihajal. Pograbila sva nahrbtnika, se poslovila ter stekla na ulico.

Po dolgi vožnji, s kratkim odmorom v Bolcanu, sva dospela po no popoldne do končne postaje Mori. Odtod sva jo mahnila peš mimo Lopskega jezera do trga Torbole, ki je oddaljen pol ure hoje od Riva.

Vsa prepotena in prašna sva drsala skozi vasico Nago. Rado vedno so se ozirali za nama in se čudili cepinu in gozdarcam. Zavila sva iz vasi na levo in se znašla pri neki hiši z močnim zidovjem. To je ena izmed mnogih obrežnih utrdb pokojne Avstrije. Še par korakov in pod nami je ležalo jezero, tiho in temno. Kar očarana sva obstala od krasote.

Gardsko jezero je največje v gornji Italiji ter je 60 km dolgo in do 17 km široko. Njegova površina je le 64 m višje nego morska gladina in je na posameznih krajih nad 340 m globoko. Jezero je prav za prav nekdanji zaliv Jadranskega morja; in v resnici se nahajajo v njem nekatere vrste rib, ki se dobe le v slanih vodah. Nobeno gornje-italško jezero nima toliko naravnih krasot kakor Gardsko.

Počasi se je bližala noč. Tam na desno polagoma tone sonce. Še enkrat se ozre nanj in se trpko nasmehlja najvišjemu iz vojne dobro znanemu vrhu M. Altissimo. Večerni mrak se plazi iz doline. Plašč temne noči se bliža. Zažarelo so luči v Torbole, kamor se naglo bližava.

Proti nam prihajajo štirje planinci v kratkih hlačah. Seveda se je takoj razpletel pogovor, odkod in kam. Bili so Nemci, dijaki, dva s Saškega, dva iz Poadizja. Potujejo peš. Njih cilj je bilo Gardsko jezero. Tu ostanejo tedni dni in se vrnejo domov, Saksonci preko Dunaja, ostala dva pa v bližino Sterzinga. Prirčno smo si stisnili roke, ko smo se poslavljali.

Bila je že popolna tema, ko sva dospela v Torbole. Takoj sva poskala prenočišče obenem tudi tolažbo za naša »ministra za notranje zadeve«. Brhka Švicarka nama je pokazala sobo »z razgledom na jezero«, kar seveda ni pozabila poudariti. Lahen vetrič je zanašal skozi odprta okna glasove v bližini sviračnega orkestra. Nič naju ni mikalo, trudna sva bila in kmalu sva se znašla na mehkih blazinah.

Zarko sonce je že sipalo izza gor, ko sva vstala, svoje žarke na gladino jezera, ki je spremenljivo barvo kakor dijamant. »Popoldne ostaneva tu, pravi tovariš, da se nekoliko očistiva.« In tako se je zgodilo. Sva sva k brivcu, očistila obleko, kopala se. »Opoldne sva sedla h kosilu, pa sva še vedno

izgledala kakor dva vrbca med kanarčki. Ni krivda na naju dveh. Ortler je kriv, v našem načrtu ni bila Gardskega jezera. Pri kosilu sva se seznanila z nekim Madžarom, profesorjem. Prisedel je k nama in razvil se je nad vse zanimiv pogovor; govoril je nemščino z onim znanim ogrskim naglasom. Sam, kakor je pravil, je navdušen turist in zanimal se je, odkod neki prihajava. Da ne bi mislil, da ga vlečeva, sem mu pokazal knjižico, v kateri sem imel vse polno žigov raznih koč in zaveščišč. Na prsih se nam je šopirila prava in nepravna planika z napisom Dolomiti.

Popoldne sva jo ubrala peš v Rivo. Peš sva odšla, peš sva se vrnila. Za avtomobili so se vzdigovali oblaki prahu, kar nas je hitreje gnalo proti domu. Iz hotelov se je glasilo zvonjenje. Čas večerje. Dospela sva v naš hotel že v popolni temi.

Po večerji se je naše znanje razčistilo, v našo škodo. Razdelila sva vso zalogo planik, bilo jih je več ducatov, ponarejene ni hotel nobeden. Pripovedovali sva jim morala o nevarnostih Ortlerjevih ledenikov, o piezanju v Dolomiti in drugo. Da ni bilo ravno vse resnica, kar sva povedala, se razume samo od sebe, ko pa so bili tako nadležni z vprašanji. Posebno ženski svet je bil kaj radoveden.

V bližnjem, (največjem) hotelu so otvorili ta večer nov bufet, seveda s plesom. Jaz za svojo osebo nisem bogve kaj prijatelj plesa. Godbo pa rad poslušam. Profesor nama je namignil, kaj ko bi šli tudi mi trije. Ker pa nisem vajen po letu rokavic, sem mu pojasnil, da midva na pojdeva. Potolžil naju je, da gremo le gledat. Iz verande, nasproti plesni dvorani, se jako lepo vidi. Sam je namreč bil tudi bolj podoben vrbcu, kakor kanarčku. Sli smo.

Niso še pričeli. Stisnili smo se v kot verande, od koder so se videlo naravnost v dvorano. Razsvetljeno je bilo, da ti je jemalo vid. Po vrtni je kar migljalo lampičkov. Na jezeru pred hotelom so se pa gurali čolnčki, razsvetljeni istotako z lampičkami in zastavicami. Prava beneška noč.

Gentleman v črni oblekah in belih rokavicah so stopicali sem in tja, nestrpno čakajoč, da se izkažejo v plesni umetnosti. Mamice in tetke so popravljale svojim nabudnim hčerkam gube na oblekah. Jaz-land zaigra, pravzaprav zagodnja. En par dva, trije... Svila šumi, lica gore, veselje odvaja iz živih oči, namalanih in nenamalenih obrazov. Čast, komur čast, teh zadnjih je več. Debelušni Monakovčan se je drsal, vrtil in sukal vitko črnooko devojko — Urni točaj! so jim stregli z limonadno in slededodom, da jim ni zmanjkalo sapa. Mi smo si pa privoževali dušo z malinovcem in kritizirali... »Terentetom« je še veliko več videl nego midva.

Okrog nas se je pa razgrinjala jasna poletna noč, brez mesečine. Po nebu so gorele zvezde, zibale so se, nalahko potrepetavale, za hip je katera ugasnila, pa je zopet zagorela. Med odmori v plesni dvorani se je glasil radio.

Lepo je bilo in še bi ostali, toda narava je zahtevala svoje in odšli smo k počitku. Na stopnicah mi pravi France: »Vidiš tiste luči tam dol?« — »Vidim« odgovorim. »Tja odplujeva jutri, mi odvrne. In tako se je zgodilo.

Drugo jutro sva pohajkovala po obrežju in iskala primeren čoln. Mahnen, suhljat deda nas je od strani opazoval, priskočil bližje in vprašal, ali želiva čoln na jadra ali brez njih. France, ki je napravil izpit v veslanju med vojno tam nekje na Dunaju, je takoj odvrnil samozavesino, da brez jader. Zmenili smo se za ceno, vsake tri ure deset lir. No vozili smo se skoro celi dan in ni stalo nič več kakor deset lir. Zakaj, povem pozneje.

Stopila sva v čoln, na čigar trup je stalo zapisano »Bimbot«. Tovariš je sedel k veslom, jaz pa h krmlu. In zakumila sva iz pristana. Vesla so škripala in čoln se je gibal po jezeru. Sonce naju je pa gledalo in se smejalo. Ko sva prišla na odprto jezero se je spremenil France v kopališnega gosta, skočil v jezero in plaval za čolnom. Ko se mu je zdelo, da ima dovolj, se je splazil zopet v čoln in plula sva dalje proti Limone, ki je tri krat dalje nego se zdi.

Mimo naju je plul parobrod, ki vzdržuje promet med kraji ob jezeru. Limone se je valil gost črn dim in se razlival nad jezero. Na krovu je bilo vse polno letoviščarjev, ki so nama mahali v pozdrav.

Petnajst km je oddaljen Limone od Torbole in za to oddaljenost sva rabila dve uri vožnje, ravno toliko rabijo tamkajšnji ribiči.

Zavila sva z našim »Bimbotom« v bližnji »hotel«. Komaj sem se pojavil pri vrtnih vratih, že je prišel sam gospodar s smehljajem na licu in naju vprašal, česa želiva. Polagoma se je zbrala okrog nas cela družinica, ki je ugibala, kak jezik neki govori med seboj. Še najbolj nas je razumela nalkarica, prinesla je črtno na mizo in pa dobro kosilo. Nevarjena veslanja naju je pot nekoliko zmučila. No oškodovala sva se pri prav poštenem kosilu. Jela sva na debelo in pila na dolgo. Kakor so nama pripovedovali, zaide tu sem le redko kak letoviščar. Čudno,

ko je kraj prav čeden. Zanimivi so tudi limonovi nasadi, ki obrede večkrat na leto. Po teh tudi ime vasi. Preden sva odšla, so nama razkazali vrt, kjer je bilo preko dvanajst vrst sadja.

Sonce še vedno pripeka, ura kaže dve popoldan. Čas, da odidemo, odvečevala sva na odprto, tu je pa pričel ples. Jezero je bilo vzburkano in temni valovi, ki so se penili od jeze, so se zaganjali v našega »Bimbot«. Hladen vetrič je val, naš čoln je pa metaio kakor orehovo lupino. Odstranil sem krmlilo in prijel za veslo. Z združenimi močmi je šlo lažje, valovilo je še vedno. »Bimbot« se je nagibal zdej na levo, zdej na desno in ne enkrat je val s peno briznil v obraz preko čolna, da sva v hipu bila mokra. Smeje sva se brisala. Čoln se je še vedno močno nagibal, nazadnje sva pa le srečno dospela v pristan, kjer naju je čakal »Bimbotov« oče.

Stopila sva na obrežje. Na rokah sva imeia polno — žuljev. Pomolila sva dedotu roki in pokazala žulje in zdej naj še plačava. Smejal se je, vtiakni lepo močice desetak v žep in zadovoljni smo bili mi in on.

Pripovedovala sva pri večerji o najinem jezerskem plesu, pa se oglasila »milostljiva« na koncu mize: »Mladi svet itak rad pleše. Nič hudega za to!«

Drugo jutro sva bila kaj zgodnja. Naš »Bimbot« nas je že čakal, kakor je bilo dogovorjeno. Odvečevala sva proti soteski Ponale, otkoder naj bi šla peš k Ledroskemu jezeru (Lago di Ledro). No danes je šlo že veliko lažje. Ker ni ravno daleč oddaljena soteska od Torbole, sva se ustavila na potu in opazovala okolico. Oko se ti kar raduje nad lepo pokrajino. Na vseh krajih, ki so zavarovani proti vremenskim nevarnostim in kamor segajo solnički žarki, rastejo figova drevesa, murve, granate, limoni itd. Lepoto celotnega vtisa posvečujemo mnoge razvaline, številni vodopadi in hudourniki. Od Riva pa do Arco se razprostira plodovita ravnina z bogatimi vinogradi, oljkami in drugimi južnimi rastlinami; v ozadju pa divja romantična skalnatih alpskih planin.

Že od daleč sva opazovala veliki kanski slap Ponale. Ko pa pride bliže ostanek kar očaran. Skozi gostilniške prostore, zraven vodopada, prideš v zaprto verando, odkoder lahko opazuješ padanje vode. Hlad te obame, stopiš na verando. S strmege pobočja drvi proti jezeru in se v velikem loku zaganja čez pečine, pada na skale, da se nje srebrna pena razprši na tisoč in tisoč drobcev.

Ogledala sva si tudi par ur oddaljeno Ledrosko jezero. Ko sva se vrnila, »Bimbot« ni bilo nikjer. Zaneslo ga je precej daleč od obrežja. Tovariš ni dosti pomisljal, slesel se je in plaval do njega, priveslal nazaj, pobral mojo malenkost in in odšla sva v Torbole. Gospodine, ki naju je opazovala z breza, obrnila je na naju majhen filmski aparat in vrtila.

Po jezeru sva zopet plesala, kakor prejšnji dan in nista ravno suha dospela v hotel. Naj povem še, da ni manjkalo dosti, ker sva

se držala prebizu obrežja, da naju niso razburkani valovi treščili v izprane in razjedene skale.

Prehitro je prišel čas odhoda. Težko sva se ločila od te krasote. Odšla sva peš do postaje Nago-Torbole in odtod z ozkotirno železnico do Mori, kjer sva se razstala. Tovariš je odšel preko Verone domov, dočim sem se jaz odpeljal še za par dni na Toneško planoto.

Ob Gardskem jezeru se živi po ceni. Penzije to stane dvajset do trideset lir dnevno, hrana izvrstna. Drugače je seveda v Poadizju, sicer pa ljudje le ne pozabijo, da tuji niso ovce, ki se dajo striti kljub slabi pasi.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Vlak med govedo.

Pri Anklamu na Švedskem je zavozil vlak v čredo goveje živine, ki je bila prodra ograjo, kjer se je pasla, in tako prišla v bližino železniskega tira. Vlak je podir smrtno enajst živali, mnogo jih je pa ranih. Komaj se je tir izčistil, je lahko vlak nadaljeval svojo vožnjo.

Dobro plačan poslanik.

Anglija plačuje svojemu poslaniku v Parizu 15.000 (angl.) funtov t. j. en milijon in 350 tisoč lir. S tako plačo zamore imenovati Anglija ne najboga-tejšega, marveč najposobnejšega moža. Pariško mesto poslanika se zdi Angliji najvažnejše mesto njene diplomacije in se bo najbrž ujemalo z dejstvi.

Darovi

Mesto cvetja na grob hlapopojnemu Matiji Tavčar iz Sv. Križa vipavskega, darujejo sinovi in prijatelji lir 30.— za S. D.

BORZNO POROČILO

Trst, dne 3. septembra 1938.

Amsterdam 762-768; Belgija 263-267; Francija 7440-7470; London 92-97-92-77; Norveška 503-513; New York 19.034-19.094; Španja 314.50-320.50; Švica 366.75-368.75; Albanija 365-367; Atene 23.50-25.—; Berlin 462-468; Bukarešt 11.424-11.824; Praga 56.40-56.76; Madžarska 329.50-335.50; Dunaj 266.25-272.25; Zagreb 33.474-33.774.

Uradna cena zlata (1 IX. L 368.48; Kons. 5% L 62.80; vojnoodškodninske obveznice L 75.45.

Božjast

in druge živčne bolezni se ozdravijo uspešno s solvitimi praški in tabletami kemično-farmacvitične zavoda Cav. Ciodoveo Cassadrini v Bolojni, ki jih predpisujejo najboljši kliniki sveta, ker predstavljajo najuspešnejše in kotovo ozdravljenje. — Dobivajo se o Italiji in zunaj v glavnih lekarnah. — Zvezek št. 14 se pošilja brezplačno. (1124)

TISKARNA

"EDINOST"

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejšem stilu. - Razpolaga se najmodernejšimi tiskalnimi stroji, tiskalnimi, okrasni t. t. d. - Linotype, stencotype, ter rotat. strojem. - Naredila se izvršujejo točno in po zmerani cenah. - Telefon 11-57. - TRST, UL. SAN FRANCESCO D'ASSISI 20.

Tržaška posojilnica in hranilnica

regionalna zadruga s omeji. poročitven
vključuje v lastni hiši
Via Terre bianca 19, I.
Telefon 414-25-67.

Sprejemo navadne hranil. vloge na kajžice, vloge na tek, račun in vloge na četovni promet in jih obrestuje

po 4%

Veče in stalne vloge po dogovoru. Sprejema »DINARIE« na tek, račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plačuje zavod sam. - Daje posojila navkajžice, menice, zastave in osebne kredite. - Obresna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (safe)

Uradne ure za siranje od 8.30 do 15 in od 16 do 18.

Ob nedeljah je urad zaprt.

ZLATARNA Albert Pavh
Trst, Via Mazzini 43
kupiye krome po 146
Popravila in prodaja zlatarstva.

Automobilski proga

Trst-Lokev-Divača-Senožeče

PODJETJE BRUNELLI

Odhod s trga Oberdan

Vozni red od 15. junija do 30. septembra

Delavniki:

Odhod iz Trsta: 12. in 17.30.

Dohodi v Senožeče: 13.30 in 19.

Odhod iz Senožeče: 7. jutraj in 18.30 zve.

Nedelja:

Odhod iz Trsta: 7.30, 14.30 in 16.

Dohodi v Senožeče: 9. 16 in 17.30.

Odhod iz Senožeče: 7. 18.30 in 18.35.

Listki za tja in nazaj: Trst-Divača in nazaj L 13.—

Trst-Senožeče in nazaj L 16.—

Automobilski proga

Gliozza-Villa Revolletta-Cacciatore

Vsako nedeljo in priprozan praznik od 15.30 do 20.30 neprenehoma.

Navadna vožnja L 3.— s povratkom L 5.—

Odhod in prihodi vlakov

Trst - Tržič - Portogruaro - Benetke

(Južni kolodvor)

Odhodi: 0.30 (m), 5.— (o), 6.03

(b), 8.25 (l), 8.35 (o), 10.20 (b),

15.— (b), 15.10 (o), 17.— (b), 18.23

(b), 18.30 (o), 20.15 (b), 21.50 (b),

Prihodi: 5.— (o), 7.42 (o), 10.53

(o), 9.55 (b), 11.25 (l), 12.20 (b),

14.15 (b), 17.25 (o), 18.08 (b), 19.41

(l), 21.45 (b), 0.40 (b).

Trst-Buje-Poreč

(Državni kolodvor)

Odhodi: 5.— (o), 9.45 (m), 13.54

(m), 18.25 (m).

Prihodi: 7.50 (m), 12.— (o),

18.20 (m), 21.16 (m).

Trst-Herpelje-Pula

(Državni kolodvor)

Odhodi: 5.35 (o), 8.15 (b*),

12.10 (m), 12.45 (b*), 15.30 (b*)

19.— (o).

Prihodi: 7.40 (m), 9.42 (o)

14.10 (b*), 16.36 (b*), 19.30 (b*)

21.08 (o).